Ч. 248 (14.792). Львів, четвер 11. листопада 1937 Oplata pocztowa uiszczona ryczałtem. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-25
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Леґіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Помер Ремзей Мек Дональд.

На чердаку корабля „Реіна дель Пасіфіко" помер нагло на удар серця відомий британський політик Ремзей Мек Дональд, б. довголітній провідник лейбуристів, що тричі був премієром.

„Реіна дель Пасіфіко" в понеділок причалить до островів Бермудів, де тіло Мек Дональда забальсамують і найближчим кораблем відвезуть до Англії.

•

Мек Дональд прийшов на світ 1866. року в дуже бідній родині; у молодости заробляв він на прожиток як дрібний урядовець. Він зблизився був до соціялістичних кол і належав до основників партії „незалежних лейбуристів", спісля перейшов до партії праці.

1906. року здобув Мек Дональд перший раз посольський мандат, 1923. року утворив соціялістичний уряд. 1929. р. став він премієром удруге і дійшов до непорозуміння з партією праці, яка станула в опозиції до нього. Тому в 1931. році утворив він новий уряд, т. зв. „національний" і кермував ним до 195. р., коли до влади прийшов Болдуїн.

1935. року підчас виборів Мек Дональд потерпів поважну невдачу, тому минулої весни покинув політичне життя.

Перед візитою мін. Дельбоса у Варшаві.

Французький міністр закордонних справ Дельбос має виїхати коло 15. грудня до Варшави, відтіля до Букарешту, Праги і Білгороду. У Варшаві переведе він переговори з мін. Беком у справі закріплення взаємин між обома державами. Преса припускає, що мін. Дельбос м. ін. буде старатися запобігти евентуальному приступленню Польщі до протикомуністичного бльоку.

Програма візити мін. Дельбоса у Варшаві ще не устійнена.

Московський уряд відкликав амбасадора з Варшави.

З Москви прийшла вістка, що совітський амбасадор у Варшаві Давтян, який тепер перебуває у Москві, вже не вернеться мабуть на своє становище; його мабуть арештували. Крім того з варшавської амбасади відкличуть радника Александрова, помічника військового аташе Бубнова і кореспондента ТАСС-а Постникова.

Перед японським наступом на Нантао.

В японських військових колах сподіються, що нині пополудні пічнеться японський наступ на Нантао. Вони вважають, що здобуте місто не буде важко, бо китайці на тому відтинку не здібні до поважної оборони. Можливо, що вони навіть покинуть становища не чекаючи на японський наступ.

ЗРАБУВАЛИ ДІМ ШВЕДСЬКОГО ПОСЛА.

Шведський міністр закордонних справ дістав телеграфічну вістку, що гарматне стрільно ушкодило дім шведського посла в Шанґаю, опісля японські й китайські вояки його зрабували.

Шведський посол зложив протест перед представниками Китаю та Японії.

АНҐЛЬО-АМЕРИКАНСЬКИЙ ПАКТ — ВІДПОВІДДЮ НА НІМЕЦЬКО-ІТАЛІЙСЬКИЙ?

У Брюсселі розійшлася поголоска, що британський міністр Іден обговорював з американським представником Дейвісом проєкт анґльо-американського договору, що був би відповіддю на римський пакт. Британські кола заперечують це катеґорично.

Еспанський червоний уряд не пропонував замирення.

СИН МУСОЛІНІЯ ЖИВЕ.

Як подає Авас із Барсельони, тамошні урядові кола заперечують вістку, що червоний уряд запропонував ген. Франкові замирення. Цю вістку подав через радіо ген. Кеіпо де Ляно.

У пресі появились були вістки, що червоні зістрілили в Еспанії літак, який пільотував син Мусолінія Бруно, то знову, що він причалив на території червоних і попав у полон.

Як подає Авас, італійські офіційні кола заперечують цю поголоску.

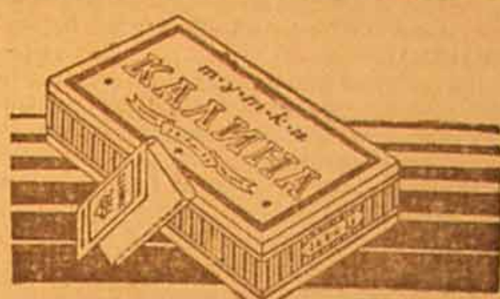
Злученим Державам загрожує нова господарська кріза.

Від вересня ц. р. ослабла продукція Злучених Держав, збільшилося безробіття та піднеслися кошти прожитку. Це викликало несупокій, що зближується нова перехідна кріза.

Президент Рузвельт перевів наради з представниками уряду і господарських кол над тим, як до цього лиха не допустити. Дорадники Рузвельта піддають думку, щоби перевести великі публичні роботи.

—о—

Присилайте передплату!

На шкільний фронт!

УКРАЇНСЬКИЙ ШКІЛЬНИЙ ПЛЕБІСЦИТ.

Наш нарід дав незбиті докази, що розуміє значіння рідної школи з українським учителем та готов понести найбільші жертви, щоб осягнути свою рідну школу.

У важкій боротьбі зі супротивними силами здобув український нарід за часів австрійської влади до світової війни 2.612 українських народніх шкіл. Коли наші північно-західні землі заняли австрійські і німецькі війська в часі світової війни, тоді засновано там у розмірно дуже короткому часі 1.050 народніх шкіл з українською мовою навчання. Отже разом було 3.662 українських народніх шкіл утримуваних із державних фондів до часу прилучення тих земель до Польщі.

З хвилиною зміни державної приналежности змінюються також відносини в шкільництві з українською мовою навчання: українські школи перемінюють зразу на польські, згодом і на утраквістичні, що на одно виходить. Та ще 1. грудня 1923 р. українських шкіл було на області: львівської Шкільної Кураторії 2.576, краківської 79, волинської 369 і поліської 3; отже разом 3.027 українських народніх шкіл. Після того число українських народніх шкіл з року на рік меншає і нарешті дійшло до того, що на підставі міністеріяльного шематизму за 1930-31 шк. рік число українських шкіл у цілій Польщі дійшло до 135 (стотрицятьпять!). Новішого шематизму шкільництва в Польщі досі нема. Тільки „Мали рочнік статистични" з 1937 р. подає, що в 1934-35 шк. р. було 457 українських шкіл, одначе тієї цифри не можна перевірити, бо невідомо, в яких місцевостях находяться ті українські школи та чи дійсно вони українські, бо бувають помилки в тому напрямі. На всякий спосіб, хочаб навіть цифра 457 українських шкіл була на 100% стійна, то вона в ніякому разі далеко не відповідає числу українців у Польщі ані нашому станові посідання, який Польща застала. На засіданні соймової комісії в 1934-35 р. б. міністер освіти і премієр Єнджеєвич ствердив офіціяльно, що 82.4% польських дітей користає з польських шкіл, 16.6% польських дітей користає з утраквістичних шкіл 0.6% польських дітей користає з українських шкіл.

Про українські діти статистика мовчить; але на підставі зібраних матеріялів стан показується дуже важкий, бо тільки 5% українських дітей

користає з української школи (а на Волині не більше як 0.02%, на Поліссі, Підляшші і в Холмщині нема вже взагалі ніодної української школи!) зате 27% українських дітей ходить до утраквістичної і 68% до польської школи.

Про місію польської школи та польського учителя в українській громаді не треба і багато говорити. Про це говорять ясно шкільні пляни, шкільні підручники й вимоги шкільної і політичної влади та польських громадянських чинників. Але щоб не було непорозуміння щодо місії утраквістичної школи, то наведемо цитат із промови проф. Станіслава Грабського, творця т. зв. **утраквістичного закону з 31. липня 1924 р.** на політичній нараді у Львові 10. травня 1931 р. Проф. Грабський говорив:

„Утраквізм добрий, коли зміцнює польську культуру; одначе суперечний духові того закону, якщо до шкіл вводиться руську (себто українську) мову. Йде про те, щоб руська (себто українська) дитина могла рішати, чи радше воліє Міцкевича як Шевченка". („Львівський Кур'єр" з 12. V. 1931).

У 1925 р. переведено перший шкільний плебісцит і тоді внесено 100.000 шкільних декларацій за українською мовою навчання. Другий масовий шкільний плебісцит переведено в 1932 р. і тоді чверть міліона українських батьків внесло шкільні декларації з домаганням української мови навчання за 250.000 українських дітей.

Цим великим зусиллям дало українське громадянство наглядний доказ великої зрілости і зрозуміння ваги рідної школи для молодого покоління. Зважмо тільки складну техніку шкільного плебісциту: кожна одиниця мусить добути спершу шкільну декларацію, потім виповнити її, підписати перед війтом, вимогти на ньому, щоб потвердив підпис, далі перебути допит поліцаїв, шкільних інспекторів та інших більших і менших достойників, які при „стверджуванні" декларацій намовляють батьків, щоб відтягнули шкільні декларації за українською мовою навчання ріжними обіцянками і необіцянками, або щоб бодай заявилися і за польською школою навчання (хоча це непотрібне, бо по закону і так в кожній українській школі мусять вчити польської мови як предмету). Отже видержати всі ті наступи і не заломитися — це безумовно доказ великої свідомости, послідовности, завзяття і посвяти українських батьків.

На превеликий жаль — цей останній масовий шкільний плебісцит відбувався серед крайно ненормальних відносин а то з огляду на особу б. куратора Гадомського, якого польська преса скваліфікувала, що „мав найгіршу опінію в цілій Польщі" як „достойника зі садистичними нахилами", що знався тільки на двох справах: „дисциплінарках і на бріджі", зловживав своїм становищем, а вже зокрема працював на шкоду українського шкільництва.

Отже пан Гадомський поставився був відразу крайне ворожо до оправданих і законних домагань українських батьків. Передовсім приказав підчиненим органам (шк. інспекторам) не видавати окремих посвідок на внесені шкільні декларації, але приймати їх „на вагу" або як „звиток паперу". На інтервенцію посла Велигановича Міністерство Освіти визнало це зарядження п. Гадомського протизаконним. Та це сталося щойно тоді, коли вже минув речинець вношення шкільних декларацій за українською мовою навчання.

Підчас того на скарги українських батьків з попередніх літ Найвищий Адміністраційний Трибунал видав присуд з 2. грудня 1932 р., яким ствердив, що численні відмовні рішення шкільної влади у справі плебісциту за українською мовою навчання були протизаконні. На тій підставі можна було надіятися, що бодай тепер не буде вже таких протизаконних рішень. Одначе п. Гадомський всупереч присудові Найвищого Адміністраційного Трибуналу полагодив у 1933 р. шкільні плебісцити з 1932 р. за українською мовою навчання — відмовно!!

Тоді з української сторони видвигнено оправдане домагання, щоб внаслідок рішення Найвищого Адміністрац. Трибуналу шкільна влада перевела ревізію усіх своїх протизаконних рішень. На це домагання агенція „Всхуд" оголосила в польській пресі дуже характеристичне урядове вияснення, а саме:

Кураторія Л. Ш. О. у висліді присуду Н. А. Триб. взяла назад тільки 60 відмовних рішень, яких не встигла доручити заінтересованим особам. Про масову ревізію всіх відмовних рішень виданих в останньому (1933) році, нема мови, бо (дослівно): **„скількість рішень Кураторії Л. Ш. О. про мову навчання в школах Л. Ш. О. переступила число 2.500!** Сумарична ревізія тих рішень **неможлива з технічних оглядів** а саме через велику скількість тих рішень". — Того роду мотиви в офіціяльному вияснені — це очевидно глум п. Гадомського з законности, це вже повний занепад найпримітивнішого почуття справедливости.

Виходилоб, що коли урядовець на якомусь становищі втратив це становище через протизаконні ходи то требаб кривди заподіяні ним направити. Виходилоб, що і масові кривди спричинені ним батькам наших дітей і нашим школам — слід піддати ревізії.

„Рідна Школа", що на підставі свого статуту має право і обовязок вести оборону українського вчительства, оголосила в українській пресі інструкцію у справі українського шкільного плебісциту. Ця справа, якнайбільше тепер актуальна і вибивається на чільне місце між усіми найважнішими проблемами.

Рідна дитина дорога для кожного, тому шкільний плебісцит за українською мовою навчання повинен сконсолідувати всі українські сили до однодушної акції під проводом „Рідної Школи".

I. Г.

Як і про що радять православні єрархи.

Варшава, 7. листопада.

Від ранку минулої пятниці відбуваються у Варшаві наради **Синоду Православної Церкви** при участі трьох архиепископів і одного епископа, під головуванням митрополита Діонісія.

Хоч офіційний комунікат для преси про ті наради взагалі не появиться, а лише деякі з обговорюваних на синодальній сесії справ подадуть до відома на сторінках чергового числа офіціозу „Слово" — користаємо з достовірних інформаційних джерел, близьких колам Православної Єрархії, щоб поінформувати читачів бодай про найактуальнішу **тематику** нарад.

Головною темою — як кажуть — є все ще справа полагоди т. зв. **соборного питання,** себто відомого вже нашим читачам занехання (на бажання недуховних кол) скликувати загальний собор та заступити його **адміністраційною формою** декрету.

В тій справі, як кружляють чутки, голоси православних владик поділені. Отож — сам митрополит, арх. поліський Олександер і епископ Сава мають обстоювати за урядовим проектом (обговореним, як ми своєчасно інформували, на авдієнції у міністра освіти), зате два інші владики — арх. Олексій (Громадський) і Теодозій (з Вильна) мають обороняти ідеї собору, хоча — як відомо — арх. Олексій ще до недавна апробував був без застереження усі офіціяльні проекти.

Другою важною справою, яку полагодять здається у формі внутрішньої інструкції для деканатів є т. зв. **волинська справа,** отже справа досить гомінких наслідків відомого **почаївського віча** і становища занятого волинським В. У. О. до українізації та інших актуальних православних справ.

У Варшаві кажуть, що Синод, узявши на увагу **становище деяких урядових чинників** (недавня варшавська візита волинського воєводи), **злагіднить своє відношення до українізаційних домагань,** що підтверджується м. і. низкою, щоправда, містерно завоальованих, але виразних інспірацій і побажань польської преси, зближеної до уряду. Проте не слід забувати, що останнє слово намагатиметься тут сказати рішучий, коли йде про справи „почаївської лаврської резиденції", митрополит Денис, болюче вколений резолюціями почаївського віча, що підорвало його авторитет власне найбільше у Варшаві, яка досить пильно зацікавилася волинськими настроями.

Деяке світло на цю справу кидає приспішений на три дні приїзд синодального канцлера арх. Олексія, що мав кілька довших розмов з митрополитом.

Щодо решти багатої програми нарад — то зложаться на неї рефлексії після відомої **подорожі митрополита до Румунії, справа унії, що поширюється на Холмщині, справа церковних земель,** врешті актуальні справи зимової допомоги та інші. Коли ми вже при православних справах, то не можемо не згадати ще про один цікавий епізод. У цьому році митрооплит Денис, навчений гірким минулорічним досвідом, не заповів польського богослуження у своїй катедрі з нагоди державного свята 11. листопада, лише в короткому пресовому комунікаті подав до відома про „торжественний молебен", видавши ще й спеціяльне „слово" на цей день.

Такого ніби незначного, але з огляду на особливу ролю прецеденсу у **Православній „польській" Церкві** важливого звороту, можна було сподіватися вже тиждень тому, коли митрополит не скористав особисто з участи в нараді орґ. комітету державного свята, лише делеґував туди арх. Палладія.

Цікаве, що й редакція „Слова", що очевидячки **„не помітила"** нашого вияснення у справі поставлених нам закидів щодо наших „католицьких" буцімто „тенденцій" — обговорюючи значіння державного польського свята у звязкій статті кінчить її саме таким побажанням: **„Віра меншинних національностей (у Польщі) у повноту своїх прав на всіх ділянках життя і в те, що державна політика у відношенні до них проста, щира і тверда (?) — оце, шлях, на якому може здійснюватися процес (польської) консолідації".**

Як бачимо — краще пізно, ніж ніколи вертатись на прості, щирі і тверді шляхи, ніж блукати по непевних дорогах, де треба все покірливо приймати — без волі спротиву.

Гром.

З польських справ.

ПОЛК. МЕДЗІНСЬКИЙ ГИДУЄ ТЕПЕРІШНІМ СОЙМОМ.

Минулого понеділка відбулась у Варшаві нарада полк. Коца з послами і сенаторами у справі створення клюбу О. З. Н. у соймі. Польська преса пише, що нарада була бурхлива. Нараду відкрив полк. Коц підкреслюючи, що по підготовній праці треба буде займати спільне становище супроти важних державних справ. Тому полк. Коц заявився за зорґанізуванням парляментарного клюбу О. З. Н. З черги полк. Медзінський, віцемаршал сойму, обговорив технічну сторінку зорґанізування клюбу. Його вислів, що „відчуває обридження до теперішнього сойму", викликав гостру відповідь сен. Клещинського і сен. Рдултовського. З такою самою відповіддю стрінувся дотеп полк. Медзінського, що „вже Кіплінґ говорив, що найгірше племя Бандер Льоґів (рудих малп), які не мають провідника ні організації". Свою промову закінчив полк. Медзінський заявою, що приступлення О. З. Н. є однозначне з приступленням до клюбу. Виленське „Слово" пише, що дотепер зголосило своє приступлення до О. З. Н. коло 15 послів на понад 180 послів.

По промові полк. Медзінського, що її кількакратно переривали присутні, розвинулась оживлена і бурхлива дискусія, так, що полк. Коц складав кілька разів вияснення. За створенням парляментарного клюбу О. З. Н. висловилося ледви двох послів. Найбільше промовців погоджувалося з думкою зорґанізувати членів О. З. Н. у парляменті, але виступали проти створення клюбу, якого члени діставали би рішучі вказівки та підлягали би строгій дисципліні. Проти повстання парляментарного клюбу О. З. Н. взагалі висловився один сенатор і двох послів. По кількагодинній дискусії на внесок пос. Совінського вибрали окрему комісію, що опрацює засади співпраці О. З. Н. зі соймом.

МЕМОРІЯЛ ДО ПРЕЗИДЕНТА ЗА ЗМІНОЮ ВИБОРЧОЇ ОРДИНАЦІЇ.

Польська преса пише, що в другій половині листопада ц. р. П. П. С. і Стронніцтво Людове звернеться до президента Мосьціцького з меморіялом у справі зміни виборчої ординації і розписання нових виборів.

Підкарпаття в анґлійському освітленні.

Місячник „Форнайтлі Ревю" (Льондон) помістив у свому листопадовому числі довшу статтю Джови Ґріффін під наголовком „Підкарпатська Русь".

Стаття дуже прихильна до „русинів", хоч представляє їх як найбільших бідаків та анальфабетів. Чеське правління ставить авторка як приклад „доброго, ліберального правління над темною та страшенно вбогою меншиною."

„Перед війною — пише вона — край русинів творив мадярську провінцію і зі всіх народів, що були під мадярським правлінням, русинам поводилося найгірше. Відтяті від інших українців Карпатами і поліційним кордоном наче китайським муром (авторка признає, що „русини" й українці — це один нарід — прим. Ред.), поневолені мадярськими дідичами та жидівськими лихварями, полишені на ласку Провидіння, тонули вони в нужді, темноті та забобонах. Хто з них тільки вспів піднестися вище інших, чи це культурно чи економічно, ставав „мадяроном", себто мадяризувався. Коло пів міліона русинів виеміґрувало до Злучених Держав.

Авторка переповідає далі історію прилучення Підкарпаття до Чехії та вичислює все, що Чехія зробила для Підкарпаття. Надто безкритичне перехвалювання заслуг чеської влади, промовчування недомагань її політики робить статтю сторонничою та зменшує її загальну вартість.

„Коротко сказавши — пише Джови Ґріффін — конструктивна праця чехів для Підкарпаття, почавши від 1918. р., є найкращою, яку тільки можна було зробити для цього нещасного краю. На жаль, в Европі є вона одинокою спробою дійсної справедливої та ліберальної управи, яку колинебудь хто старався надати вбогій, темній та довгими роками занедбаній меншині."

Стаття в „Фортнайтлі Ревю" має без сумніву свою вартість, а рівночасно і вказує, що доки українці з Підкарпаття не найдуть змоги самі про себе інформувати світ, доти відомости про них та їх край все будуть менше або більше тенденційні. Підкарпаття є тим тереном, над яким змагаються дві держави. Чехословаччина і Мадярщина. Чехословаччина настільки в кращому положенні, що має той край під своєю владою. Колиб вона ще як слід зрозуміла культурні та національні потреби тої вітки українського народу і пішла йому назустріч. то напевно позискалаб його вдячність.

(УКБЮРО, Льондон).

„Русскіе отцы" промовили...

В статті п. н.: „Заборона католицького ерарха читати католицьку пресу" (147. ч. „Діла") доказано річево, що згадана заборона не має ніякої релігійної цілі, лише намагається припинити природний хід, чи пак стихійний гін розвою української національної свідомости й українського культурно-освітнього життя на Лемківщині та піддержати нуждение животіння недобитків москвофілів. Автор згаданої статті (який скривається під криптонімом „н. ч.") натякнув зовсім слушно, що галицьке москвофільство завсіди було, є і мусить бути в дуже близькому контакті з незединеним православієм. Далі виказав, що русофільської ідеольоґії не дасться відділити від православія як „русскої" національної віри, бо русицизм і синодальне православіе, в ході століть, так сильно сплелись зі собою, що стали синонімами.

Запевнення автора, що русицизм і православіе — це синоніми, ми підтримали численними історичними доказами у статті п. н.: „Русицизм і православіе", поміщеній в 157. ч. „Діла". На цю нашу статтю звернуло увагу православне „Воскресеніе" (ч. 7—8. з 1937) і передрукувало її майже в цілости. Одночасно від себе зазначимо, що все те, що написало „Діло", є „сущою правдою". Понять „русицизм та православіе як синоніми" навіть доказувати не треба, бо все це „давно добре відомі факти".

Автор згаданої статті („н. ч.") дійшов до висновку. що 1) „всі москвофільські духовники, яких захопила російська окупація в Галичині в 1914 р. стали батюшками", себто апостазували, і 2) що в душах теперішніх „священиків-москвофілів зовсім нема місця для католицизму".

У відповідь помістили в „Землі і Волі" (ч. 31. з ц. р.) „русскіе отци" з Общества св. І. Золотоустого ось-таке „спростуванне": 1) Неправда, що всі москвофільські духовники в 1914. р. стали батюшками, зате правда, що між тодішніми апостатами, на жаль від кат Церкви, гр.-кат. священиками (в числі коло 20) були також священики-українці і 2) неправда, що в душах москвофільських священиків нема місця для католицизму, зате правда, що члени нашого Общества св. І. Золотоустого, рускі священики є вірними синами св. кат. Церкви.

На ці два протилежні твердження (пана „н. ч." і „русских отцов") скажемо ось що:

Справедливість наказує признати, що запевнення пана „н. ч." немовби всі гр.-кат. священики-москвофіли, яких захопила в 1914 р. російська окупація, апостазували, є переборщене, бо формально й офіційно апостазувало тоді 31 священиків-москвофілів. „Нива" (ч. 4. з 1916. стор, 238. і ч. 3—4. з 1920, стор. 70) каже, що в цьому часі покинуло гр.-кат. Церкву та перейшло на московське, синодальне православіе 30-тьох галицьких, гр.-кат. священиків-москвофілів: 22-ох з львівської, 8-ох з перемиської дієцезії. Тут ще слід додати одного священика з перемиської дієцезії (а саме пароха Нінович Антона Криницького), про якого „Вістник Перемиської Єпархії" (з 1917. р., стор. 137) не згадує, хоч інших вісьмох апостатів вичисляє поіменно так, що разом матимемо число 31.

Одначе неправдиве є запевнення „русских отцов" з об-ва Золотоустого, що в 1914 р. галицьких гр.-кат. священиків-апостатів було „коло 20" та що між ними були теж священики-українці, бо цих апостатів було фактично 31 і всі вони були москвофіли. — Ми маємо під рукою поіменний спис тодішних апостатів, з тодішних церковних, урядових публікацій. Особи, які фіґурують в цьому списі, це загально відомі в Галичині москвофільські діячі. Крім того маємо ще інформації з інших зовсім певних і достовірних джерел, які вповні підтримують наше твердження а саме, що всі вище згадані апостати, в хвилині їх апостазії, були здекльорованими москвофілами. Нині лиш один з них (з тих, що ще живуть), а саме о. З. з Р. маніфестує себе українцем, але в хвилині переходу на схизму (себто в 1914 р.) він був ряним москвофілом. — Зі „спростування" „русских отцов" виходить, що священиків-українців, які в 1914 р. мали апостазувати, було бодай кількох, бо згадані „отци" у свому „спростуванні" вживають множини пишучи виразно, що між тодішними апостатами „були також і священики-українці". — Воно не зашкодилоб, якби „отци" з об-ва Золотоустого навели нам прізвища цих священиків-українців.

Не завадить пригадати, що гр.-кат. священики-москвофіли творять від давна темну сторінку в історії гр.-кат. Церкви. — В 1839 р. формально апостазувало трьох гр.-кат. епископів-москвофілів, а саме: Осип Сімашко, Антін Зубко та Василь Лужинський, потягнувши за собою до апостазії не лише багато гр.-кат. священиків-москвофілів з литовської і білоруської дієцезії, але також (і то головно при помочі підступу, погроз, а навіть фізичних знущань) багато гр.-кат. вірних.

В 70-тих роках минулого століття апостазувало на Холмщині 97 гр.-кат. галицьких священиків-москвофілів на чолі з Маркилем Попелем (який став навіть православним епископом), помагаючи при цьому царському урядові „возсоединяти" з православієм (це „возсоединеніе" відбулось — як відомо — при помочі куль, шабель та нагайок царських сатрапів) холмських греко-католиків.

Один зі згаданих апостатів, гр.-кат. священик Лука Цибик пише у своїх споминах п. н.: „Изъ моего прошлаго" (гл. „Нива", ч. 1. з 1917 р.), що згадані гр.-кат. священики-москвофіли пішли на Холмщину тому, щоб допомогти російському правительству „оправославити й обрусити своїх русских братів, які відчужились від православія і від Руси, а чого воно (себто рос. правительство) без співділання галицьких священиків ніколи не осягнуло би..., бо велике і патріотичне русскіе діло „возсоединенія" могли доконати лиш одні галицькі священики, а більше ніхто". — Одначе на цьому ще не кінець. Лука Цибик каже далі у своїх споминах, що багато священиків-москвофілів, які не перенеслись на Холмщину, лише остались в Галичині, „неусипно трудяться в пользу православія і Руси" на галицькому терені.

На доказ правдивости останнього твердження апостата Луки Цибик пригадуємо загально відомі факти (нотовані перед світовою війною не лиш українською, але теж москвофільською пресою), що деякі галицькі гр.-кат. священики-москвофіли вивозили галицькі селянські діти до православних шкіл у Росії. Деякі зі згаданих священиків виховували свої власні діти в російських, православних школах; деякі спроваджували таки тут до Галичини, до виховання своїх дітей, російських православних учителів чи пак учительок; деякі посилали своїх парохіян на православні прощі до Києва і Почаєва. Вкінці деякі з них були навіть такі відважні, що у своїх гр.-кат. Церквах (гл. „Нива", ч. 8. з 1912) підносили „многолітствіе" в честь відомого русифікатора Галичини гр. Бобрінського. — Були між галицькими священиками-москвофілами ще й такі, які рішення замойського синоду (апробовані — як відомо — ін форма специялі Ап. Престолом) називали відступством від доґм східної Церкви. Були теж ще такі, які всупереч заборони львівського синоду казали співати в церкві на отпусті утрені і вечірні: „утверди Боже, віру православную".

Якщо підемо ще далі і будемо досліджувати хочби лише ці „Матеріяли до історії мартирольоґії нашої Церкви в часі всесвітньої війни", що їх помістила „Нива" в 1916 і 1917 р., то переконаємося, що крім формальних, вже згаданих тут, 31 апостатів, гр.-кат. священиків москвофілів з 1914 р. були тоді між галицькими священиками-москвофілами ще й такі, які своєю поведінкою підчас російської окупації нагл[…]дно показували, що їм далеко до католицьких переконань.

Хто-ж це були ці всякі Клубоки, Мури[…], Яцишини, Дудасі, Куриласи, Сцісли, Ілечки, Цимбали, Сандовичі, Гудими і т. д., які перед чи під час світової війни „апостолували" між гр.-католиками в Галичині? Чиж це не галицькі москвофіли, які хотіли бути гр.-кат. священиками, але до цього з ріжних причин не дійшло і тому з легким серцем дались опісля висвятити архієпископові Євлогієві на православних батюшків? — А велика більшість теперішніх лемківських, православних „апостатів"? Хтож вони? Таж це га

лицькі москвофіли, бувші гр.-католики, які апостазували ще як світські особи! Між ними є й такі, які були вже в гр.-кат. духовних семинаріях і яких за ріжні промахи з цих семинарій усунули. Є теж і такі, які (нпр. Дмитро Хиляк і Антін Криницький) апостазували вже як гр.-кат. священники.

Не краще поступали деякі галицькі і закарпатські гр.-кат. священники-москвофіли, які своєчасно вимігрували до Америки. Варшавське, православне „Слово“ (ч. 19. з 1931) пише про них ось-що: „Майже всі священники, яких називали москалефілами, перейшли в Америці на православіє“. При цьому наводить „Слово“ прізвища деяких з них ,як: Копицінського, Крохмальського, Гумецького та інших.

А чи можна назвати католицькими переконання пароха Мшани на Лемківщині, москвофіла Кирила Чайковського, який — як це недавно виявилось — намовив до переходу на православіє не лише своє село Мшану, але причинився також до переходу на православіє сусіднього села Тиляви? А щож казати про іншого пароха згаданої вже Мшани москвофіла Казимира Дутковського? Цей останній перейшов на православіє щойно недавно і то перед самою своєю смертю в Америці. Про нього писала філядельфійська „Правда“ таке: „Тут в Америці, як униятський священник, він всюди сіяв православіє і русскість. Колиж його питали, чому не переходить на православіє, він відповідав товаришам: саме тому, що більше можу принести користи православію як уніятський священник!“

Цей короткий і далеко ще не повний огляд темних картин в історії гр.-кат. Церкви, що їх спричинили священники-москвофіли, слід доповнити „квіткою“ з Закарпаття. Ужгородське „Українське Слово“ подало, що на Закарпаттю у Пряшівщині гр.-кат. священники-москвофіли довели до того, що навіть на сторінках епархіяльного офіціозу, під редакцією професора теольогії, стала появлятись ґльорифікація православних батюшків і московського митрополита Філярета“.

Отже запевнення „н. ч.“, що „у душах священників-москвофілів нема місця для католицизму“ у світлі наведених фактів є правдиве, а заява („спростування“) „русских отцов“ незгідна з правдою. Одначе, з цього ще не виходить, що в душах всіх (буквально всіх) гр.-кат. священників-москвофілів нема католицького духа, бо ми знаємо і таких галицьких священників-москвофілів, які є ревними католиками. На жаль це лиш одиниці. Ось так ми доказали фактами, що зі середовища, гр.-кат. священників-москвофілів виходили масові апостазії:

Якщо „русскіе отци“ закинули нам, що й між. священниками-українцями траплялись деколи апостати, ми скажемо їм, що це були лиш одиниці, що зрештою бувало і між польським, німецьким, французьким чи іншим католицьким клиром, але масових апостазій зпоміж гр.-кат. священників-українців таки не було.

Займемось тут ще заявою, що „члени св. І. Золотоустого, русскі священники (москвофіли) є вірними синами св. кат. Церкви“. — Ця заява надто смілива, а її правдивість — на нашу думку — дуже проблематична. Про це переконує нас поведінка членів об-ва І. Золотоустого. Його оснували в 1910. р. галицькі, гр.-кат. священники москвофіли з метою — як читаємо у статуті — „содействувати соединенію Церквей, а нападенія на св. Унію достойно і поважно отпирати“; „іти (— як читаємо у вступній статті „Церковного Востока“, ч. 1. з 1911., орґані згаданого об-ва) до Христа і вести тою дорогою одної, святої, соборної і апостольської Церкви..., якої єдиним, видимим керманичем, є св. Петро та його римські намісники“. Вкінці в 1914 р. (кілька місяців перед світовою війною) редакція „Церковного Востока“ (у статті „Quousque tandem“ — ч. III. з 1914) торжественно заявила в імени всіх священників-русофілів (було їх всіх 377), що „ми себя всегда чувствовали і чувствуем убіжденними католиками“. І щож виявилось? Кілька місяців по заяві, 31 з тих „убіжденних католиків“ покинули гр.-кат. Церкву і на велике згіршення своїх парохіян перейшли на московське, синодальне православіє.

А треба знати, що 31 апостатів на малу кількість священників-москвофілів, яких захопила російська окупація в Галичині (бо більшість з них була тоді вже в Талергофі) це дійсно поважне число. Безпосередно перед світовою війною, в 1910—14 роках, гр.-кат. священники москвофіли обурювались на те, що публична опінія закидала (хоч це була правда) їм не лише симпатії до православія, але навіть тайну підтримку. Тоді вони публично заявляли, що все це неправда. — Тому по таким сумнім історичнім досвіді ніхто тепер не повірить, що загал теперішніх гр.кат. священників-москвофілів, членів того самого об-ва Золотоустого є дійсно з переконання католиками, „вірними синами гр.-кат. Церкви“. Адже це люди з 1910—14-их років, зі старими поглядами і переконаннями. І якщо багато з них не мало тоді католицького духа, ніхто не повірить, що вони тепер є вірними синами кат. Церкви, хочби про свій католицизм не знати як кричали у ворожій католицькій Церкві „Землі і Волі“. Л.

ЛИСТОПАДОВІ РОКОВИНИ.

СТРИЙ.

Дня 31. жовтня по Вечірні відслужив о. парох Гаврилишин Ілля панахиду в церкві за поляглих героїв, у понеділок 1. листопада в год. 8. рано торжественну Службу Божу в намірені українського народу з патріотичною проповіддю. Треба відмітити численну приявність громадян у церкві на обох богослуженнях.

Т-во „Українське Касино“ в Стрию уладило для своїх численно зібраних членів листопадові роковини 31. Х. вечором. Сходини почалися спогадами адвоката Охримовича Дамяна, які доповнив святочним словом адв. д-р Гарасимів Антін, що підніс настрій зібраних.

Т-во „Міщанська Бесіда“ відбуло роковини 1. листопада у своїй домівці теж 31. жовтня вечором. Святочний реферат виголосив інжинір Осип Бандера, переплітаючи його образами-спогадами з того часу. Реферат викликав помітне враження і певно залишиться ясним спогадом для численно зібраних членів Т-ва.

Того самого дня відбула святочні сходини філія „Союзу Українок“ та інші товариства святочними рефератами у своїх домівках, бо староство у Стрию в останній хвилині не згодилося на академію в салі Народнього Дому, до якої вже була цілковито підготована програма. До того і саля Н. Дому на 1. XI. була в год. 12. вполудне заповнена і кіно було нечинне.

КОЛОМИЯ.

Свято першого листопада в Коломиї почалося в неділю 31. жовтня в 6. год. веч. панахидою, відправленою місцевим духовенством під проводом о. прал. Русина перед символічною, гарно прибраною могилою, з національною емблємою на хресті. Церква була переповнена вірними. Коротку, ядерну, ритмічно зложену й палку проповідь виголосив о. В. Тимощук. Співав міщанський хор. Відправа залишила на всіх незатерте враження.

Потім відбулися в салі Народнього Дому святочні сходини. Коротку вступну промову сказав президент Ів. Чернявський, опісля відчитав д-р В. Білозор змістовний реферат про великі дні зперед 19-ти років. Піснею про червону калину і національним гимном закінчено сходини.

В сам день роковин відправлено торжественну Службу Божу целебрував о. прелат, діяконували оо. сотрудники, підчас котрої виголосив теж дуже гарну проповідь о. М. Кисіль. Тількиж вірних було далеко менше, ніж на панахиді. Міщани не привикли ще святкувати національні роковини.

Вечором того дня відбулися ще сходини з відповідними спогадами-рефератами по деяких місцевих товариствах.

На превеликий жаль, непередумані виступи й відрухи декількох молодих незрівноважених одиниць, і вечором 31. жовтня, і 1. листопада, закаламутили поважний хід великих роковин і відбилися прикрим відгомоном серед несполосного односердністю громадянства.

Згідно з місцевим звичаєм закінчилися листопадові поминки у Дмитрову суботу (6. ц. м.) величавим церковним походом з церкви на місцевий цвинтар; велика кількість вінців (коло 25) та впорядкованого громадянства з комбатантами на переді свідчила ясно, що пієтизм до покійних борців за волю України постійно зростає. На цвинтарі під хрестом відправлено парастас і панахиду, а о. Кисіль виголосив справді зразкову проповідь. Після „Вічная память“ та „Боже великий“ відспівано ще „Ой у лузі червона калина похилилася“, а завішення на хресті вінків та удекорування могили закінчило це свято покійних борців. Вірні порозходилися по місцях спочинку своїх рідних і цвинтар загорівся серед осінніх сумерків тисячами свічечок та ріжнобарвних лямпок.

Вкінці треба занотувати, що у звязку з листопадовими роковинами поліція перевела низку арештувань між молоддю.

ТЕРЕБОВЛЯ.

День 1. листопада ц. р. відсвяткувало громадянство в Теребовлі дуже поважно й урочисто. Вже вечором 31. жовтня відправлено в парохіяльній церкві панахиду за померлих воїнів Української Армії, а 1. листопада була торжественна Служба Божа, яку відправив місцевий парох о. декан С. Мохнацький. По богослуженні була в читальні „Просвіти“ академія, на яку зложилися вступне слово д-ра А. Заплітного, 3 хорові точки, дві деклямації та 1 точка дутої орхестри. Саля була виповнена по береги. а.

СВЯТО 1. ЛИСТОПАДА У БРНІ, ЧСР.

Українське Т-во самопомочи „Єдність“ у Брні, ЧСР, відсвяткувало ц. р. свято 1-го листопада в піднеслому настрою. Ранком голова Т-ва п. М. Сигерич з дружиною та кількома членами президії поклав великий вінок зі живих хризантем, перевязаний жовто-блакитними стяжками, на памятник українських стрільців, похованих на центральному цвинтарі та розсвітив світла. Подібні вінки поклали „Українська Громада“ та „Студентське Т-во“ так, що ввесь памятник був гарно прибраний живими квітами. По середині лежав золотий тризуб у тернистому вінку. Цей памятник, що його поставлено заходами самого стрілецтва, щороку приваблює до себе багато глядачів, дарма, що стоїть осторонь; глядачі зупиняються з пошаною і читаючи надписи, ведуть розмови про визвольні змагання українців.

В год. 3.30 заходами Української Громади відправлено панахиду, на якій співав академічний хор Громади; священик сказав опісля слово на честь поляглих борців.

Вечором в 8. год. Т-во „Єдність“ улаштувало у своїй домівці святочну академію. Відкрив її голова Т-ва М. Сигерич, після промови якого п-і Е. Готфрідова, горяча прихильниця українського руху та активна працівниця серед жіноцтва наших стрільців, продеклямувала по українськи відповідну поезію. Відтак проф. М. Монюк перечитав реферат, у якому пригадав усі найважніші історичні події, що відбулися ось уже двацять років тому на всіх українських землях. Останнє слово виголосив інж. А. Личак. Свято закінчено збіркою на Рідну Школу в сумі 62.20 ч. к. Слід зауважити, що це склали стрільці-робітники, що мають самі по кілька дітей та тяжко заробляють на денний прожиток.

Один з учасників.

ЛИСТОПАДОВІ РОКОВИНИ В АНГЛІЇ.

Українське Бюро в Льондоні припинило дня 1. листопада на пів дня урядування, віддаючи поклін памяті героїв. Українська кольонія в Манчестері згадала Великі Роковини розпродажею між своїх членів калєндаря Українського Інваліда. Святочні листопадові сходини відложено до дня, коли і з Льондону зможуть приїхати гості.

(Укбюро Льондон.)

З природи і життя.

Гормони рослин.

Рослини мають подібні хемічні субстанції, з великим впливом на ріжні свої функції, подібно як т. зв. гормони у людей і звірят. В останніх роках викрили вчені в рослинах субстанцію, що спричинює дозрівання овочів.

Обсервації із щоденого життя.

До того відкриття причинилися і обсервації з щоденного життя. Садівники і торговці овочів замітили, що не всі роди овочів можна переховувати в одній пивниці. Нпр. ті відміни, що їх мають продати на весну, треба зривати ще не зовсім зрілими і переховувати осібно, бо коли в тім самім поміщенні будуть і дозрілі, тоді недозрілі дозрівають скоро і легко псуються. Також ствердили, що коли в пивниці, де є картопля, є ще багато інших овочів, тоді менше виростає гонів із картоплі

Досліди учених.

Згадані факти зацікавили природників і біольогів. Вони стали думати, що дозрілі овочі виділюють якесь **газове тіло**, що спричинює дозрівання інших овочів. Показалося, що коли під шкляною покривою помістити недозрілі яблука, то вони дозрівають скоріше. Коли до них додати хоч один дозрілий овоч. Поза тим вони мають сильний вплив на кільчення рослин, зміняючи їх форму.

Також учені пригадали собі з тої нагоди, що вже 50 років тому, коли запроваджено світильний газ, видко було, що якийсь складник світильного газу спричиняє зміни в кільченні рослин.

Таємниці ацетилену.

Показалося, що тим складником є газ ацетилен; уже малі його давки приспішують також дозрівання овочів.

Згадані досліди використали в торговлі овочами. Богато овочів, головно банани і цитрини транспортували ще зелені, а щойно на місці призначення піддавали їх діланню світильного газу; тоді овочі скоро дозрівали.

Ацетилен газовим гормоном.

В останніх часах англійські вчені доказали, що газ, який виділюється з дозрілих овочів є ацетилен. Вони навіть обчислили, що підчас цілого дозрівання одно яблуко виділює ледви 1 цм³ (себто 0,00126 грама) ацетилену. Одначе рослини і овочі такі вразливі на той газ, що реагують на нього навіть тоді, коли він розгущений у відношенні 1:10 міліонів! (т. зн. коли в 10 тис. літрів повітря є один грам того газу).

Досліди американців.

В американськім Інституті Бойс-Томпсона в Йонкерс, досліди, що подібне діяння як газ ацетилен, мають газові субстанції, які виділюють ріжні квіти нпр. левкої, листя салати, шпінаку, рожі, ріпа та ін. Біольогія каже, що в тих випадках ацетилен і подібні йому тіла ділають в рослинах так, як у звіринних організмах гормони; вони також повстають в середині овочів і діють уже в незвичайно малих кількостях. Біольоги є тої гадки, що крім дозрівання овочу, ацетилен також є причиною того, що він відривається від галузи, а також розсипує мясо овочу, а через те помагає зерняткам насіння увійти в землю.

Згаданий „газовий гормон" є ще одним доказом високого ступня життя рослин, яке ще й досі таємниче для людини.

ЛИСТОПАД — МІСЯЦЬ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ!

Про „ячмінь" на оці.

Неодин із нас переходив у своїм житті т. зв. „ячмінь на оці", одначе мало хто знає, що воно таке. Ячменем називаємо популярно запалення малих (найчастіше одної) лоєвих залоз повіки, яких проводи отвираються на переднім, другі на заднім березі повіки поміж віями. Ячмінь буває двоякий: т. зв. зверхній і внутрішній.

Зверхній ячмінь буває тоді, коли запалення займе одну лоєву залозу повіки, яка отвирається на переднім берегу повіки між віями. Тоді беріг повіки червоний, напухлий; на ньому бачимо твердий гудзок, вражливий на тиск і опірний. Через нього просвічує жовта ропа. Часом також споївка, (болона, що прикриває внутр. сторону повік і передню поверхню ока) буває перекровлена. Часто також з ока течуть сльози. Ячмінь виступає часто у хирлявих, у хорих на цукрицю та ін. а також при всяких очних недугах. Лікується ячмінь звичайно сам, пробиваючися назверх. Ропа випливає і беріг повіки гоїться.

В молодих осіб ячмінь часто навертається. Підчас ячменю добре є класти на око вогко-теплі оклади, також із води Бурова 10—20 прц., що приспішують пробиття ячменю. Коли він затягається довго, звернутися до лікаря, що протне ячмінь.

Важчий хід недуги при другому роді ячменю, т. зв. **внутрішнім**. Він займає звичайно одну з лоєвих залоз Мейбома, що лежать у глибині повіки, в її хрястці. Тоді в повіці можна вимацати болісний гудзок. Колиж відвернути повіку, видно жовтий чопик ропи, що пересвічує крізь повіку.

Цей рід ячменю, що лежить у глибині повіки, триває довше і може перебити або через шкіру назверх, або крізь повіку до споївкового мішка, що вистелює повіки і передню поверхню ока.

Лікування цього роду ячменю таке саме, як першого; одначе тут треба звичайно звернутися до лікаря, щоб штучно отворив ячмінь, бо на самовільне його вилікування треба довший час чекати.

Б. Г—й.

З життя звірят.

БДЖОЛА І ЦУКОР.

Цукор має величезне значіня в житті людини і звіряти. Він відограє в них ролю палива, що постачає організмові, зокрема його мязням енергії до руху і праці, подібно як бензина в моторі. Підчас рухів чи праці мязнів цукор спалюється. До мязнів цукор дістається з кровю, де є постійно та сама кількість цукру (в людини 0,1 прц.). Коли якась група мязнів потребує більше цукру для виконання праці, тоді кров привозить цукор з печінки, яка є магазином, де переховується надмір цукру.

Регуляція рівня цукру в крові належить до нервів, якими знов диригують два гормони — **інсуліна**, гормон, витворюваний підшлунковою залозою, що лежить за шлунком у черевній ямині, — і **адреналіна**, другим гормоном, що витворюваний надирковою залозою, яка, як це вказує назва, лежить над самою ниркою. Інсуліна пильнує, щоб рівень цукру в крові не підносився надмірно.

Коли відпаде ділання цього гормону нпр. у т. зв. цукрівниці (цукриці), тоді збільшується надмірно працею цукру в крові, а нирки викидають надмір зі сечю.

ЦУКОР ЕНЕРГІЄЮ БДЖОЛИ.

Вже віддавна природники задумуються над тим, звідки черпає енергію бджола, бож вона виконує справді величезну працю. Підчас лету вона виконує 200 ударів крильцями на мінуту. Коли перелетить 4 км. виконає їх 180 тис. Дотого вона звичайно навантажена нектаром і пилком зібраним з квітів, а той тягар нераз рівний тягарові самої бджоли. Бджола не має ані печінки, того магазину цукру, ані залоз, що витворюють адреналіну та інсуліну.

Досліди крови у бджоли показують, що в неї маєте 20 разів більше цукру в крові ніж у людини, і в його там коло 2 прц. Одначе такий високий процент є лиш у робітниць, в інших менший; нпр. у молодих, які щойно вчаться літати процент цукру теж вдвоє більший ніж у людини (0,2 прц.).

РОБІТНИЦІ ПРИ ПРАЦІ

Робітниця носить зібраний матеріял у волю, який лежить в передній частині тулова бджоли. Досліди показують, що коли випустити бджолу з пустим волим, то вона скоро мучиться, навіть уже по півгодиннім леті. Показується, що тоді у крові бджоли мало цукру, всього коло 0,2 прц. Одначе коли дати бджолі солодкого сиропу, тоді вона набирає енергії. Також стверджено, що матка аж до закінчення своеї праці потребує багато цукру, а потім, коли вже не покидає вулика, кількість цукру в крові значно зменшається.

ЦІЛЮЩИЙ ВПЛИВ ЗИМОВОГО СНУ.

Цікавим явищем у природі є т. зв. зимовий сон, який виступає в деяких звірят нпр. у медведя, борсука, хомяка та ін. Він виступає зимою. Звіря попадає у довготревалий сон, підчас якого його організм є дуже ослаблений, так що ледви живе, зате той стан дає звіряти перебути зиму без поживи; воно живе спалюючи свою жовчеву тканку і тому будиться весною дуже вихуділе.

Відкриття психіятра.

В останніх часах вдалося проф. Янелеві з психіятричного заведення у Мінхені ствердити, що коли звірів, які западають у зимовий сон нпр. кошатки чи хомяки заразити заразнями сифілісу (спірохета паліда), тоді вони пробуджуються із зимового сну цілком здорові. Зате в тих звірят, яких тримали в огрітих місцях і які через те не западали в сон, по зараженні недуга не уступила.

Згаданий дослідник пояснює це явище тим, що у звірят підчас зимового сну теплота тіла обнижується майже до зера і зміни, які стверджуємо в організмі такого звіряти є шкідливі для вражливих заразнів сифілісу.

Застосування в лічництві.

Згаданий досвід не має безпосереднього значіння для людини, бо людина не западає в зимовий сон. Всеж цікаво знати, чи заразні гинуть лише з причини обнижки теплоти тіла, чи також є тут інші причини, нпр. інше ніж нормально ділання докрівних залоз, що витворюють т. зв. гормони, себто хемічні тіла, які кермують працею нервової системи. Якщо це друге показалось би правдивим, тоді згаданий досвід міг би вказати нові шляхи в боротьбі людини з хороботворчими заразнями.

ЛІКАРІ ОГНИСТОЇ ЗЕМЛІ.

Далеко, на полудневім кінці південної Америки лежить країна, звана Огнистою Землею. Її мешканці т. зв. ямани мають оригінальні лікарські школи. Кожний може ходити до тої школи, але лікарем, якого там зовуть екамушем, може стати тільки той, хто покликаний до цього фаху снами і всякими звами. В „лікарській школі" на Огнистій Землі вчать чарів, лікування недуг, заклинів для духів і лікарських співів. Школа збудована у формі стіжкоматої буди. Всередині горить вогонь, довкруги якого сходяться ученики і учителі. Навчання відбувається тільки вночі, а вдень ученики ходять шукати за поживою. Такі „лікарські студії" тревають яких 6 місяців. За той час ученики натирають собі лице білою фарбою і гиблівками так довго, аж покажеться другий або третій нашкірень. Це необхідний знак, що ученик гідний стати лікарем.

На тому кінчиться наука. Кожний екамуш мусить ще уложити собі пісню, яку вільно співати лиш йому одному при його чародійсько-лікарських практиках.

Сторінка без політики.

Історія одної марки.

НАЙДОРОЖЧИЙ КЛАПТИК ПАПЕРУ НА СВІТІ

Деякі дорогі почтові марки мають свої власні історії. Їх життєва мандрівка часто така пестра і повна найдивніших пригод, немов ілюстрована книжка минулих часів.

Найдорожчою маркою, яка істнує на світі є кармінново-червона 1-центова британська Ґвіяна з 1856 р. З тієї емісії є на цілому світі тільки один-одинокий примірник тієї марки. Її вартість і ціна ще вища, як першого „Маврикія". При тому має ця марка справді незвичайну, романтичну історію.

З початком 50 років минулого століття заведено в британській Ґвіяні почтові марки. Одначе тому, що у столиці Ґвіяни Джорджтавні не було ніяких відповідних приладів та улаштувань до друкування марок, їх спроваджували з Льондону. Один транспорт марок вистачав на довший час, бо білі мешканці кольонії, здебільша урядовці державної адміністрації не вдержували великого листування.

КЛОПОТИ НАЧАЛЬНИКА ПОЧТИ.

Одного дня запримітив начальник почти в Джорджтавні, що, на диво, запас марок швидше вичерпується і посилка марок з Льондону спізнюється. Небавом не стало в цілій кольонії ніодної марки. Начальник був у правдивому клопоті і зі своїми турботами звернувся до найвищого представника адміністраційної влади. Той дав почтареві дозвіл видрукувати тимчасові марки, важні аж до того часу, коли прийде транспорт льондонських марок.

Та виконання цього пляну з „ерзац" маркою не було таке легке. Відки взяти різне складне приладдя потрібне до фабрикації таких вартісних паперів. Незвичайно важним завданням друку тимчасової марки обтяжили одиноку в кольонії малу друкарню, в якій теж друкувався малий льокальний часопис. По довгих кородах начальник почти і директор друкарні сфабрикували марку. Вони знайшли малу клішу з кораблем, вискладали довкола неї ґазетярськими черенками назву краю та ціну марки, додали кілька ліній і... марка була готова. Начальник почти відітхнув із полекшею.

Невідомо, який був наклад цієї оригінальної марки. В кожнім випадку мабуть був сильно обмежений, бо вони щезли швидко з обігу і якби не щаслива пригода малого хлопця, люди зовсім булиб забули про істнування такої марки.

В 1872 р. один малий мешканець британської Ґвіяни 14-літній школяр Верніон Буган почав одного дня подорож по всіх закутинах дому своїх родичів. Розшуки завели його на стрих. А що тоді філятелістика здобула собі вже чималу популярність, не диво, що й малий школяр в першу чергу шукав за марками. Він найшов на стриху скриньку з ріжними листами, на яких було багато ріжних марок. На одній коперті був один примірник червоно-кармінової марки за 1 цента з написом: Британська Ґвіяна. Тою маркою збогатив хлопчина свій альбом. Тоді не знав ще малий школяр, що він має в руках найдорожчу марку світа. Він зовсім не захоплювався своїм відкриттям. Марка була брудно-червона, темна і напис можна було тільки з трудом прочитати. Крім того тої дивної марки не виказував ніякий катальоґ. А хлопчині подобалися куди більше марки з гарними ілюстраціями, в ріжних ясних кольорах і друковані на добрім папері.

ШКОЛЯР ДАРУЄ МАЄТОК.

Червона марка спричиняла малому школяреві багато клопотів і журби. Вкінці хлопчина рішив її позбутися, або відміняти за якусь кращу марку. Він пішов до старшого добродія відомого збирача марок, якому на прізвище було Мак Кінон. Мак Кінон обертав кусник паперу без словечка в пальцях: — Не думаю, щоб це була правдива марка — заявив він. Вкінці подав хлопцеві ціну, яка рівнялася менше-більше одному шилінґові. Хлопчина схопив врадуваний гроші, думаючи що зробив знаменитий інтерес. При тому був щасливий, що вкінці позбувся поганої марки.

Мак Кінон почав досліджувати походження дивної марки і при цій нагоді розвідався про цілу подію з друком тимчасових марок. Оригінальна марка стала справжньою сензацією серед філятелістів, коли її в 1882 р. славний знавець марок Тома Рідпат з Ліверпулю за 125 шилінґів відкупив. Про знахідку малого учня повстала ціла література. Рідпат відпродав цей філятелістичний унікат найславнішому збирачеві світу Пилипові ф. Ферарі за 155 фунтів штерлінґів.

МАЄТОК У ПОРТФЕЛЮ.

Щойно після цієї зміни власників почалася стрімголовна каріера брудно-червоного клаптика паперу. Її правдивість стала зовсім безсумнівна і всі переконалися, що ця марка є справді унікатом у цілому світі. Згодом мала марка викликала й політичне зацікавлення. Коли підчас війни граф Ферарі помер, залишив він свою фантастичну дорогу марку німецькому державному почтовому музеєві разом із цілою своєю збіркою. Одначе антанта заквестіонувала дорогоцінну збірку на покриття репарацій. Таким чином марка унікат опинилася в Парижі. Американський міліонер Артур Гінд відкупив 1-центову Британську Ґвіяну за фантастичну суму 7343 фунти штерлінґів.

У завіщанню роздав Гінд своє майно рідні, одначе дорогоцінну марку залишив своїй жінці. Велитенське майно, яке можна сховати в малім жіночім пуляресі. Хоч ціна оригінальної марки підскочила вже вище як чверть міліона золотих, всеж таки пані Гінд не продала її ще досі. Одначе цю малу, незамітну марку бережуть як найбільших скарбів.

Коли перед двома роками виставили цю марку на прилюдний показ в Льондоні, стояло коло неї двох узброєних сторожів. Коли її з банкового сейфу перевозили на виставу, відбулося все так як із найбільшим транспортом грошей, чи скарбів.

Така є дивна і стрімголовна каріера поганої марки, що її 80 літ тому купив хтось за когось цента і яку малий школярчик відпродав за 1 шилінґа.

Забезпечення картини Рембранта.

Амстердамський музей має одну з найцінніших на світі картин Рембранта „Нічна сторожа". Щоб зберегти картину від пожежі, повені і бомбардування підчас війни, управа музею заінсталювала ріжні нові урядження.

Картина не висить на стіні, тільки стоїть у спеціяльних рямках. Здається, що вистане витягнути тільки руку, щоб здіймити картину зі стіни. Та воно лиш так здається, бо найлекший хочби дотик викликує негайно алярм. Тоді музейна сторожа, знаменито поінформована про небезпеку, відповідно реаґує. Коли натиснути відповідний ґудзик, то картина зїзджає віндою на долину до музейних пивниць. Спеціяльний прилад замикає її в окремім сейфі і відтак затоплює у воді. Ціле таке забезпечення триває всього три хвилини і ввесь час дзвонять тоді алярмові дзвінки. Спершу це забезпечення було приготоване на випадок пожежі, одначе тепер уліпшили його теж до такої міри, щоб картина була відповідно забезпечена і на випадок війни, підчас бомбардування.

Несамовите ліжко.

В Порт Дарвіні помер перед кількома днями чоловік, який тринцять літ спав у своїй домовині. Той дивний чоловік називався Іґнальо Іґлязіюс.

Він був колись нурцем, одначе мусів закинути свою професію з причини тяжкої недуги. Іґлязіюса відвезли до лічниці, де він перележав під лікарською опікою кілька тижнів. Коли йому трохи полекшало, звільнили його з лічниці, одначе лікарі заявили йому при тім, що тільки недовгий час два-три місяці поживе іще на світі. Іґлязіюс виїхав до Порт Дарвіна, де хотів пережити останні хвилини свого життя. Він замовив собі домовину, велів уставити її у своїй спальні і почав ждати на смерть. Від тієї пори минуло 30 літ. Іґнальо Іґлязіюс жив у якнайкращім здоровлю й дожив поважного віку 87 літ. Помер від старечого безсилля. У своїм памятнику, який він писав, подав, що кожної ночі спав у домовині — ліжку, вичікуючи заповідженої лікарями смерти.

300.000 ФРАНКІВ ЗА ТРИ ВИБИТІ ЗУБИ.

300.000 франків дістати за три вибиті зуби, це річ навіть в Америці небувала. Та цим разом така подія трапилася не в Америці, тільки у Франції. Такої суми зажадала кабаретова артистка Мавд Льоті як відшкодування. Вона їхала одного разу автом і тоді трапився їй нещасливий випадок із вини шофера. В тому випадку стратила вона три зуби. Правда, воно не багато, бо інші тратять іноді й усі зуби та не роблять з такої причини вітру. Та ціле нещастя було в тому, що пошкодована артистка не могла вже робити карієри в кабаретовім театрі та наслідувати харктеристичну вимову ґен. Камброна. Артистка заявляє, що тепер не може вона вимовити найважніших пять букв потрібних їй конче до того.

100.0000 за зуб або 60.000 за одну букву це ще невелика страта в порівнанні з опоганенням личка, що його при тій нагоді згадана артистка зазнала

100 ПЕРЕЛ В УСТРИЦІ.

Немалу несподіванку пережив один прислужник в одному парискому ресторані, який отвирав устриці. Коли він відчинив одну з устриць, знайшов у ній гніздо малих устриць. Їх було 100 штук. Багато з них розсипалося по підлозі, та вони не були дуже вартісні. Зате куди вартісніша була сама устриця і її виставили в однім ресторані як дивогляд.

ВЕСЕЛЕ.

КУПЕЦЬКА ВВІЧЛИВІСТЬ

Ця історія настільки смішна, що розсмішила була навіть старого Рокфелера, чоловіка, який „перестав сміятися".

Голова нюйорського торговельного дому містер Сміт учить купецьких мудрощів своїх помічників та секретарів.

— Перш усього ввічливість, незвичайна ввічливість! Клієнт любить і потребує ввічливости та вважливости. Ніколи не скупіть зайвої усмішки, приємного словечка, добрих побажань... У тому ціла тайна успіхів.

Секретарі здвигають лиш раменами. Ввічливість, чемність!... Кожного дня чули вже те стільки разів.

Одного дня містер Сміт кличе одного зі секретарів і дає йому 100 долярів.

— Вишліть негайно поспішну телеграму до містера Саймона, до Льондону. Повідомте його, що ціни на бавовну йдуть вгору і наше замовлення мусить бути виконане не далі як до половини квітня. В іншім випадку зриваємо контракт.

По якомусь часі урядовець вертається з телеграфічного уряду.

— Мені не стало грошей і я мусів доложити своїх 4 доляри.

— Що 104 доляри? Одна телеґрама? Чи ви збожеволіли?

— Ну, так, пане Сміт! Я мусів на кінці додати до змісту: „Прошу приняти вислови найглибшого поважання і не відмовитися також передати найнижчий привіт вашій шановній добродійці подрузі та вашим діточкам найщиріші побажання довгого здоровля і найкращого поводження з Новим Роком, який і Вам Впов. пане Саймон принесе чимало щастя, душевний спокій і успіх в інтересах". От і вийшло сто долярів. Чемність — це передумова успіху, пане Сміт, я добре тямлю ваші науки.

ОБЕРЕЖНІ ШОТЛЯНДЦІ.

Двох молодих шотляндців сідає до автобусу. На одному перестанку всідає молода, гарна дівчина.

— Дивись, що за гарна дівчинка — каже один з них. — Як думаєш, варто до неї заговорити?

— Очевидно — каже другий — але зачекаймо, аж вона заплатить саме за себе білет.

„ЗАТЯЖНА" НЕДУГА.

— Як там Славко зі своєю грипою?

— Ну, він ще посидить собі якийсь час у лічниці.

— Невже? Так сказав лікар?

— Це ні, ...але я бачив його доглядачку!

ЖІНОЧИХ ПЯТЬ ХВИЛИН

— Куди дълася ваша жінка, пане Ґикавка?

— Ах, вона скочила перед годиною тільки на пять хвилин до своєї сусідки пані Пащекуватої.

Підписи громадян — без їхньої згоди.

На мурах міста Львова появилась широка відозва „Комітету Обивательскеґо" в справі святкування роковин відбудови польської держави. Під відозвою находиться між іншими також 13 підписів чільних українських політиків і громадян. Не маємо права промовляти в імені їх всіх, однак впродовж нинішнього дня або дзвонило до нашої Редакції або явилось особисто 8 підписаних на тій відозві осіб-українців і всі одноголосно заявили те саме та просили нас подати це до прилюдного відома:

Абсолютно ніхто до них з ніякою відозвою не звертався і ніхто їхнього підпису не просив. Без огляду на мерітум справи — всі вони вважають, що в такій справі, як прилюдна відозва, та ще й маніфестаційного характеру, треба було бодай з ними порозумітись. Підписувати когось на власну руку, без порозуміння і згоди, це річ справді без прецеденсу!

З життя української кольонії у Манчестері.

Манчестерські українці, згуртовані в Українському Клюбі, ведуть оживлену культурну працю. Щоб молодий доріст, по більшій частині уроджений уже в Англії, не забував і рідного письма, постановлено заснувати окремі освітні курси. Для тої цілі спроваджено з Рідної Школи у Львові більшу скількість підручників. Гарно розвивається і працює хор, який у серпні ц. р підчас посвячення католицької катедри в Ліверпулі пописувався навіть перед кількадесятьтисячною авдиторією. Тепер цей хор підготовляється до виступу в радіо. Особливож треба привитати факт, що до праці горнеться разом зі старшими і молодь. Наші молоді артисти виступають по концертах, які Український Клюб уладжує на ріжні цілі. В червні улаштовано концерт на українських інвалідів, у серпні в користь Рідної Школи в Золочеві, а дня 21. листопада відбудеться концерт, з якого дохід призначено на читальню „Просвіти" в Гаравеччині біля Золочева (манчестерські українці походять майже всі із Золочівщини). Рухливій управі Українського Клюбу треба дати повне признання за її енергійну працю.

(УКБЮРО, Льондон).

У 25-і роковини

СМЕРТИ ВЕЛИКОГО МУЗИКА.

ВІДОЗВА.

Анкета стрийських громадян на сходинах у дні 17. жовтня ц. р. рішила помогти Музичному Т-ву ім. Лисенка в Стрию в його гарному почині: будовою Дому Української Культури в Стрию поставити тривалий памятник у 25-і роковини смерти свого Покровителя, Великого Музика Миколи Лисенка.

Дім Української Культури має стати місцем, де знайшлиб приміщення наші культурні установи, як Муз. Т-во ім. Лисенка, Музей „Верховина", Стрийський „Боян" і т. д. Традиція музичної культури в Стрию знана широким кругам нашого громадянства. І цим разом виступає Стрий з ініціятивою: Будуймо в наших повітових осередках Доми Української Культури! Наші співацькі товариства, наші орхестри, наші музеї й інші подібні установи не можуть через брак місця розвинути своєї діяльности. На заході кожне мале містечко має свої величаві, на ту ціль призначені будівлі, а в нас музичні товариства, орхестри і т. д. усім служать, при всіх нагодах виступають для піднесення свята, ювилею, тощо, а своєї власної хати не мають. Сільські хори, драматичні гуртки не мають змоги запродукувати своїх досягнень у повітовім центрі. Диригентські курси для низових дириґентів нераз не можуть відбутися через брак приміщення. І у висліді: при зрості матеріяльної культури нидіє культура духова.

Цьому лихові мусять зарадити Доми Української Культури, що до їх будови дає ініціятиву Стрий. Є вже у нас своя площа, призбирано дещо гроша, але шлях перед нами ще далекий. Усю надію покладаємо на поміч нашого громадянства, наших хорів, орхестр, співацьких і музичних товариств, тому звертаємося з проханням: Вступайте у члени спомагаючі для зреалізування будови Дому Української Культури в Стрию! Усі ті, що вийшли зі Стрия або звязані зі Стриєм, нехай причиняться до гарного діла, нехай вступають у члени-спомагателі. Нам треба постійних місячних вкладок, здекларованих і присиланих на ціль будови Д. У. К. Висота довільна: від 50 сот. вгору. Не рахуємо на високі вкладки, тільки на велике число членів.

Зголошення приймає Виділ Муз. Інституту в Стрию особисто, або через ПКО. ч. 154.842, складанками: Музичне Товариство ім. М. Лисенка у Львові; філія Стрий.

Комітет Будови.

ЕДМОНДО ДЕ АМІЧІС, 3

Із записника батька.

Цього ранку я проходжувався по кімнаті, тримаючи його на руках, немов у колисці. Мав заплющені очі і його голова та ноги звисали. Наймичка сказала: „Виглядає як мертвий". Ці слова зморозили в мені кров. Я почав думати над тим, що сталось би зі мною, якби він помер. Здається, що я збожеволів би. Я заглибився в це уявлення. — Я взяв би мертву дитину на руки — думав я — вийшов би здому, перейшов би через місто, пішов би полями, і так йшов би зі стежки на стежку, від села до села, в день, уночі, на вітрі, на дощі, мовчазний, невтомний, затискаючи затерплими руками це холодне тільце, аж поки не прийшов би на безкраю, дивну долину, де ненадійно вибухнув би таким плачем, що прорвалась би одна жила в моїх грудях і я впав би без духа.

* * *

Розбив шклянку, перевернув свічку, нищить папери, гримає дверми, бренькає шклом... жбурляє в повітря лальками, перекрикує всіх... Що за пекло в цій хаті! що за мир у мому серці!

* * *

Коли я сумний, добачую в кожній його грі образ нещастя, що може йому трапитися, і розгублююся в тисячних болючих уявленнях. Зламає ніжку ляльки — і я думаю: зламає собі ногу, впавши? Грається кульочками; питаюся: невже буде грачем? Коли бубнить у барабан, здається мені, що може вмерти на війні; коли перекине малий вівтар, боюся, що стане недовірком; побачу його простягнутого в кутку між двома кріслами, і здається мені, що одної днини закинуть його у холодну. Його! Це тільки сни. Як довго я живу, нещастя оминатимуть його. Слідкуватиму за ним як тінь за собою. Буду його другом, його сповідником, його сторожем. Та потім? Ох! думка, що залишу його на світі самого лякає мене, боюся вмирати, я став слабодухом. Я хотів би жити цілий вік, стати калікою, сліпцем, паралітиком, прикованим на віки до крісла, коли тільки в днях сумніву або небезпеки мати змогу взяти його за руку, покласти руку на його голову, перебалагати його, якщо вже не словами, так принаймні рухами і слізми, щоб не сходив з дороги чести

* * *

Воно справді тривожить. Буває, дивлюся на нього, і уявляю собі тисячі та тисячі дітей у його віці, з того самого краю, які в цей мент, так само як він, є невинні, любі, милі; бачу їх у їхніх колисках, на руках у своїх мамів під поцілунками, і як їх називають найсолодшими назвами людської мови. Бачу в серцях їхніх батьків ті самі надії, ті самі сподівання, що вони будуть чесні і щасливі, ба навіть ту саму глибоку певність і таксамо обосновану, що й моя. А при тому думаю, що з цілого його леґіону янголят вийдуть злодюги, обманці, розбишаки, вбивники батьків і принесуть розпуку та ганьбу своїм рідним. Коли ця думка вбється мені в голову, мушу вжити великої сили, щоб звільнитися від неї. Сьогодні ранком я посадив моє дитя на коліна і спитався: „Дитинко, будеш душогубом, скажи?" — Воно ще не розуміє значіння цього слова. — „Еге́ж, — відповіло — та хочу цукорка".

* * *

Коби я зумів відгадати його майбутнє, як як це вміють циганки читати з долоні! Що триматиме ця ручка? Шаблюку? Пензель? Перо? Смичок від скрипки? Анатомічний ніж? Бідна ручка, як часто вона підпиратиме голову, втомлену невдячною працею і болючими думками! Як часто вона розриватиме печатки листів з чорними беріжками! Скілько рук облудних другів і негідних жінок доведеться їй стискати! Та ти збережеш її чистою від якоїб то не було плями, мій синку, і якщо часом поразить тебе великий незаслужений біль і доведеться тобі підняти її вгору, не підведеш її, щоб лихословити, а на те, щоб зеднати її з другою так, як кожного вечора і кожного ранку навчає тебе робити твоя мама.

* * *

(Далі буде).

Заяви льояльности і співпраці.

В Рівнім відбувся III. Зїзд членів Волинського Українського Обєднання. На зїзд прибули представники державної влади з волинським воєводою Г. Юзефським і куратором шкільної округи д-ром Новіцьким. Наради відкрив заступник голови пос. Тимошенко, який по виборі президії виголосив довший політичний реферат. Заявив, що гаслом ВУО є та буде згідне співжиття з польським населенням і співпраця з ним у всіх ділянках суспільного життя. Програма ВУО змагає узгіднити інтереси держави з інтересами українського населення. Вкінці додав, що українська справа є внутрішньою (?) справою Польщі. З черги ред. М Ковалевський виголосив реферат у справі відмосковлення православної церкви. Посли о. Волков і Бура говорили про культурно-освітні і господарські потреби українського населення Волині. По рефераті пос. Скрипника на організаційні теми і промовах делеґатів зїзд приняв низку резолюцій. Слід згадати, що зїзд вислав телеграми з чолобитнею до президента, до марш. Сьміглого-Ридза та прем. Складковського. Крім того зїзд висловив подяку волинському воєводі Юзефському „за його прихильне відношення до найбільше життєвих справ українського населення Волині“.

НОВИНКИ.

— **Вистава образів.** У домівці львівського професійного союзу артистів пластиків при вул. Дідушицьких ч. 1, відкрито 7. ц. м. виставу образів Отона Гана, Слави Ласовської, Володимира Ласовського й Е. Васильковського. Оглядати можна щодень від год. 10—14. Для шкільної молоді вступ безплатний.

— **Дирекція львівських трамваїв** повідомляє, що у звязку зі святом Незалежности в четвер, 11. ц. м. в год. від 9. до 11. буде припинений рух трамваєвих возів вулицею Пелчинською, а в год. 10.30 до 13.30 вулицями Зиблікевича, Пілсудського, пл. Бернардинською, Галицькою, Марійською, вул. Леґіонів до Великого Театру. В тім часі рух трамваїв буде відбуватись тільки в кінцевих перестанків до точок, що лежать при замкненій трасі. Продовжувати їзду з тих точок можна буде тільки пересідаючи.

— **„Життя і Слово“** — це новий місячник, що почав виходити у Дрогобичі (перше число має 16 сторін друку форм. 8°). Зі змісту виходить, що „Життя і Слово“ хоче стати вільною трибуною „всіх тих, у яких людської гідности, порива і змагань до волі не вбило ще фашистівське канібальство, ані не розїла сталінська гниль“. Як відповідальний редактор „Ж. і С.“ підписаний **Іван Юхків.**

— **Відновлення двох українських журналів.** Львівське Городське Староство своїм рішенням з 3. вересня ц. р. ч. Поль. Б. 3/1-112/37 вичеркнуло з реєстру й заборонило дальше видавати два українські журнали, що виходили у Львові, а саме: журнал для дітвори „Малі Друзі“ і журнал молодих „Дорога“. Довідуємося, що внаслідок внесеного спротиву до воєвідського уряду у Львові розпорядок цей на днях скасовано й дозволено на відновлення обох журналів. Отже вони появляться щойно в листопаді по двомісячній перерві.

— **Вистава української преси без... „Діла“.** В читальні „Просвіти“ на Богданівці гурток молоді Богданівки відкрив триденну „виставу української преси“. Показалося, що та вистава мала чисто пропаґандивні цілі: захвалювати одні часописи та опоганювати інші. Відповідно розміщено експонати та пояснювано їх відвідувачам у популярних імпровізованих „викладах“. Це ще нічого, бо свідчилоб про видавничо-адміністраційний талант деяких газетних видавців чи їх висланників, хоч можнаб висловити жаль, що для тих своїх цілей вони зловживають назвою „вистава української преси“. Однак зовсім гумористично виглядає, що на тій „виставі“ не було зовсім... „Діла“! Не знаємо тільки, чи Головний Виділ „Просвіти“ знав про ту імпрезу і чи він погоджується з таким зловживанням домівки та фірми просвітянської читальні.

— **Здирають українські габльотки.** Нас повідомляють, що ендецькі студенти здерли вчора (9. 11.) габльотку Українського Студентського Т-ва „Медична Громада“, що висіла у головному вестибулі львівського університету.

— **Концерт Любки Колесси в Льондоні.** Дня 4. ц. м. відбувся в льондонській концертовій салі Гротріян Гол концерт Любки Колесси. Саля була виповнена по береги й вітала продукції нашої піяністки з ентузіязмом. Особливо подобалася 12-та рапсодія Ліста.

— **Знайшовся арештований.** Як відомо, в Моршині стрийського повіту арештували п. Ярослава Старуха, співробітника „Нового Села“, що перебував там на лікуванні. За арештованим загинув слід і всі розшуки були безуспішні. Сьогодні довідуємося, що мати арештованого дістала листа від міністра Славой-Складковського з вісткою, що її син перебуває у вязниці в Рівному та що проти нього ведеться слідство. Причина арештування всеж таки невідома.

— **Новий президент Дрогобича.** Підчас засідання міської ради в Дрогобичі вибрали на опорожнене по смерти Р. Яроша місце президента Дрогобича адвоката д-ра Мих. Пеховича. Новий президент уроджений у Дрогобичі і має 57 літ.

— **За що засудили п. Ярмолюка?** В ч. 234. „Діла“ з 23. м. м. помістили ми новинку про те, що городський суд у Рівнім засудив тамошнього голову Повіт. Комітету УНДО п. Василя Ярмолюка на три місяці вязниці під замітом співучасти у кольпортуванні сконфіскованої брошури. Яку сконфісковану брошуру — писали ми тоді — кольпортував засуджений, волинські часописи (звідки ми взяли ту вістку) не повідомляють. — Минуло 18 днів з часу, як та замітка появилась — і щойно нині дістаємо з Рівного вияснення (чому зараз з лайкою на нас?) цієї справи. Річ у тому, що п. Ярмолюка засудили за розповсюджування книжки посла д-ра Барана „Нарід без землі — риба без води“, яка і досі ще не сконфіскована...

— **В панахиді,** що її відправило наше духовенство у 25-ті роковини смерти Миколи Лисенка в Преображенській церкві у Львові, співав студ. хор „Бандурист“, а не „Сурма“, як це помилково подано у вчорашньому „Ділі“.

— **Успіхи українського вченого за океаном.** Інж. агроном Т. Павличенко, відомий дослідник-еколог, що кілька років працював при дослідному відділі сільської господарки в саскачеванськім університеті, виїхав до Злучених Держав Півн. Америки на дальші студії до небраського університету, куди його вислав саскачеванський університет. Професура саскачеванського університету влаштувала інж. Павличенкові врочисті проводи.

— **Український банк на еміграції.** Вже в 1932 р. з ініціятиви Союзу організацій інжинірів українців на еміграції, піднесено справу українського кооперативного банку, одначе тоді вона не приняла конкретних форм. Тепер, як довідуємося з „Господарського Бюлетеню“ Господарчої Ради при Союзі емігрантських організацій у Франції, цю акцію відновлено. Інж. Семен Нечай як голова Господарчої Ради та інж. Гр. Довженко й ген.-хор. Євген Башинський як члени її опублікували заклик до українського громадянства та приймають уділи до проєктованого Українського Банку. Основний капітал мав би скластися із стофранкових уділів. Банк мав би служити не лише в межах Франції, але стати українською фінансовою установою всієї української еміграції. Адреса на яку треба звертатися в цій справі така: **S. Nečaj, Union des Association Ukrainiennes, 248, rue St.-Jacques, Paris 5. France**

— **Два аванси.** Міністр внутрішніх справ призначив б. городського старосту у Львові д-ра Ромуальда Клімова і б. повітового старосту в Березові А. Тилька радниками львівського воєвідства.

— **Нові протижидівські демонстрації.** В середу 10. листопада, львівська вшехпольська академічна молодь по богослуженні за душу вбитого у Вильні академика Вацлавського уладила в академічнім домі академію. Опісля студенти гуртками пішли на місто. На площі Більчевського і при вул. Сапіги вибили шиби в жидівських крамницях. Поліція привернула спокій та арештувала кількох демонстрантів, між ними двох гімназистів. Один гімназист заявив, що його втягнули студенти до участи в демонстраціях. Інший гурт студентів вибив шиби в антикварні Кляпера при вул. Баторія. Вибили теж шиби у жидівських крамницях при вул. Сикстуській і Словацького. Одним раненим жидом заопікувалася рятункова стація.

— **За влом до мешкання судді.** У львівському окружному суді розпочалася розправа проти трьох злодіїв, що вломилися до мешкання судді д-ра Витовта Франка. Перед відчитанням присуду, коли трибунал пішов на нараду, обвинувачений Арнольд Іґель, випущений на коридор, утікав з під варти. Ті сам кинулися на посторункового і почав утікати. Його зловили і привели назад на салю. Остаточно засуджено Влад. Юркевича на 6 літ, Іґля на 5 і Йоах. Гольдштаба на півтора року вязниці. За намагану втечу відповідатиме Іґель окремо.

— **Ще один присуд на Рудрофа.** В окружному суді у Львові запав присуд, яким знесено присуд першої інстанції, що засудив був Станислава Рудрофа на 4 і пів міліона зол. гривни і шість місяців арешту, а зате вимірено йому грошеву кару 1.561.355 зол. та 6 місяців арешту. Крім того засуджено Рудрофа на 234.180 зол. судових коштів за першу і другу інстанцію. Перед афері Рудроф був у 82 процентах власником спілки Броди, що обіймала 34.000 гектарів землі. В останньому часі продано в користь одного банку на ліцитації два маєтки за 830.000 зол. Крім того уряд розпарцелював уже 700 гектарів. Добуті гроші підуть на податки, з якими Рудроф залягає.

— **Дідичка стріляє до селян.** Властителька фільварку в Станьковій під Калушем, Олена гр. Дідушицька їхала вечором кіньми в товаристві Людв. Трушковського до дому. За селом якісь люди освітили її повозку електричними ліхтарками. На це гр. Дідушицька добула револьвера і дала до них кілька стрілів. Кулі ранили мешканців Станькової, Йосифа Гречина та Івана Гринчишина. Показалось, що вони не мали зовсім наміру нападати на проїзжих, а дідичка стріляла тільки для фантазії. Обох ранених відставлено до калуського шпиталю.

— **Всюди рішає револьвер.** В Добрянах львівського повіту 27-літній Іван Фітьо посварився з 30-літнім Гриньком Марком, братом своєї нареченої Розалії і вистрілом з револьвера ранив його тяжко в голову. Коли дівчина станула в обороні брата, Фітьо стріляв до неї, вбиваючи її на місці. Опісля зголосився на поліції та віддав револьвер. Тяжко раненого Гринька Марка відвезли до львівського шпиталю.

— **Загадочна трагедія.** В городі господаря Стефана Горбача в Нестерівцях пов. Зборів знайшли убитих 20-літнього Гринька Горбача та 33-літню Настю Балицьку, замужну жінку. Слідство виявить причину їх смерти — самогубства чи вбивства на еротичному підкладі. Балицький знав про зраду своєї жінки.

— **Сестра пімстилася за брата.** В Орові пов. Дрогобич 21-літня Настя Дубик убила сокирою 18-літнього Павла Андріїшина з пімсти за те, що він минулого місяця убив мотикою її брата Івана Дубика. Настю арештовано разом з її 31-літн. братом Олексою, що намовив її до злочину.

— **Краєва хроніка.** На залізничому шляху в Башні Долішній пов. Любачів погиб 50-літній глухонімий Станислав Шуба, що будучи глухонімим дістався під надїзджаючий потяг. — До мешкання Сруля Бера, рільника в Біберці, присілку громади Лімна добромильського повіту, добулися в ночі два грабіжники і зажадали грошей. Стрінувшися з відмовою, один ранив його смертельно вистрілом, після чого оба втікли а Бер незабаром помер. — В Гутиску коло Дубецька перемиського повіту знайшли тіло бездітної вдови Каролини Ліс, яку хтось вдушив і повісив на дереві.

— **Полісся висихає.** З Пінська повідомляють про незвичайно низький стан води в ріках Полісся, ненотований досі ніколи в тій порі року. Є ріки, що їх руслами люди їздять возами. Це незвичайне явище пояснюють меліорацією поліських багон по совітському боці.

— **Завалилася стеля у шпиталі.** У міському шпиталі в Лодзі завалилася стеля над одною салею, в якій було 20 хорих. Ліжка з хорими винесено завчасу, як стеля почала тільки тріщати, але все таки два хорі знайшлися під легким румовищем. На щастя їм нічого поважного не сталося. Стеля завалилася з причини хибної будови. Справою занялася влада.

— **Людина зі серцем по правому боці.** До одного лікаря у Варшаві зголосився 28-літній гастрономічний помічник Тадей Хлєбовський, нарікаючи на брак апетиту. Лікар оглянув його і ствердив, що Хлєбовський має серце по правому боці грудей. Його піддали рентгенольогічним дослідам у шпиталю, де стверджено те саме. Цікаве, що Хлєбовського звільнили свого часу від військової служби з причини слабого серця, при чому лікарі, які оглядали його при бранці, сказали, що він взагалі не має серця.

— **Лавреатка літературної нагороди м. Варшави.** Конкурсовий суд літературної нагороди міста Варшави признав нагороду за 1937 рік Марії Кунцевич за загальну літературну діяльність, перш усього за праці звязані з Варшавою. Першу повість лавреатка написала в 1926 р., найвизначнішу п. з. „Чужинка“ тому два роки.

— **Обірвався бальков з людьми.** В місті Сосновці обірвався бальком другого поверху і впав на подвіря. На балькові находилося пятеро осіб, що поломили собі руки, хребти та ноги. Одна особа, служниця Ант. Слівa померла на місці, інших відставлено до шпиталю.

— **Операція гермафродита.** У шпиталі суспільної обезпечальні в Ясах лікар д-р Плачінтяну перевів сензаційну операцію на одній людині, що мала усі познаки двополовости. Лікар вирізав всі залози та органи, які зробили з дівчини хлопця. Операція тревала одну годину і вдалася. В медицині це одинацятий випадок, що лікареві вдалося при помочі операції усунути двополовість.

— **Шахове змагання між Альохіном і Еве** за світове мистецтво перехиляється дальше в користь першого. 14-та партія, розіграна в голяндській місцевости Цволе в днях 6. і 7. н. м., скінчилася знову перемогою Альохіна після 52-го ходу. Стан після тієї партії: Альохін 8 і пів, Еве **5 і пів.**

За долю наших найменших.

В пятницю минулого тижня відбулися Загальні Збори Т-ва „Українська Захоронка“ в салі Бесіди, що піклується нашими найменшими. Збори відкрила і ними проводила голова п-і **С. Ракова.** Зі звіту голови, секретарки п-і Н. Макарушкової і касієрки п-і А. Стефановичевої присутні довідалися, що Т-во „Українська Захоронка“ веде у Львові 7 дошкіль, 4 захоронки, дві харчівні та 8 півосель. В самих дошкіллях було 338 наших найменших. В захоронках не лише виховують дітей, але і підготовляють їх до школи. В обох харчівнях видали у звітовому році 145.000 обідів. Щодня харчівні видають по 380 дарових обідів для найбідніших учеників народніх, середніх і фахових шкіл. Крім того на вакаціях Т-во вело у звітовому році 8 півосель, в яких знайшло батьківську опіку 650 найбідніших дітей. Річні видатки Т-ва сягають 60.000 зол. Т-во сподіється, що українське громадянство підтримає вповні морально і матеріяльно жертвенну працю Виділу так, як його щедро підтримує Митрополит Шептицький.

Присутні вибрали під голосні оплески одноголосно головою Т-ва **п-ю С. Ракову;** до Виділу пані: **Павлову, Макарушкову, Стефановичеву, Целевичеву, Терпилякову, Копачеву, Лончинову і Терлецьку.**

Вкінці слід згадати, що п-і М. Пастернакова виголосила цікавий реферат на педагогічні теми, п-і О. Целевичева організаційний реферат.

Театри.

Великий Театр:

Четвер 11. XI. год. 8 веч. „Варшавянка“; абонам. неважний.

Пятниця 12. XI. год. 7.30 веч. „Зъятра неділя“.

Театр Ріжнородностей:

Четвер 11. XI. год. 7. веч. Свято Незалежности, вистава для безробітних.

Пятниця 12. XI. год. 7.30 веч. „Жабонька“.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

РАДИМНО:

11. XI. Ніч під Івана Купала.

— **Не є байдуже скільки струму зуживає радіо.** Високо-вартісна супергетеродина, що зуживалаб струму малої жарівки, віддавна була мрією радіослухачів. Саме таким відбірником є тільки єдиний супер Феномен. Завдяки укладові „Економізатор струму“ дає він 50% ощадности струму при повній видатности і світовім засягу. Ріжниця рівна коло зол. 3.60 місячно. Хто купує супер Феномен Мз. і платить за апарат місячну рату зол. 20.— в дійсности платить тільки зол. 16.40, бо ріжницю зол. 3.60 заощаджує на струмі. Це велика ріжниця, бо вже за кілька літ, через скору амортизацію можна мати цей відбірник даром. Тимто широкі кола радіоаматорів приняли зі захопленням вістку про появу на ринку цього феномену радіової техніки. Незвичайна, вперше добута 50% ощадність струму стала революцією для відбірника цієї класи. Супер Феномен Мз. супергетеродина з високими технічними вартостями, знаменитим тоном, низькою ціною — є він найвідповіднішим для всіх радіоаматорів. Телефункен Супер Феномен Мз. з укладом „Економізатор струму“ коштує зол. 289.— за готівку, а на сплати при зачеті зол. 20.— сплата на 16 місяців по зол. 20.— місячно. Варта також підкреслити, що в місцях, де пристосовують обмеживачі струму навіть найменший 50-ватовий відбірник зовсім вистачає користати рівночасно з радія і зі світла.

— **Фальсифікати** хоч і стараються під оглядом опакування, форми та барви наслідувати оригінальну Аспірину, одначе... **як добрий засіб мусить бути Аспірина.**

—o—

„СТРОННІЦТВО НАРОДОВЕ“ РОЗВЯЖУТЬ У ЦІЛІЙ ПОЛЬЩІ?

У варшавських політичних колах кружляють поголоски, що влада розвяже ендецьку партію „Стронніцтво Народове“ в цілій Польщі за бойкот державного свята в дні 11. листопада і за загострення курсу проти уряду. Офіційний орган „Стронніцтва Народового“ виясняє, що „народовці“ не можуть іти в поході дня 11. листопада з селянськими і робітничими організаціями, бо в них не обовязує арійський параграф.

Зі судової салі.

ПІД ЗАМІТОМ ПРИНАЛЕЖНОСТИ ДО ОУН.

Львівський суд присяглих розглядав учора справу 6-ох українців, яким акт обвинувачення закинув приналежність до ОУН; трьох із них засудили (Миколу Футуйму на 3 роки, Павла Х..му — на 3, Мирона Гайдука на 2), 3-ох увільнили (Мирослава Цьону, Богдана Цапка і Богдана Конаховича). Боронили д-р К. Паньківський, д-р Ст. Шухевич і д-р Гриньовський. Обвинувачував віцепрок. Мінасович.

ПІДВИЩИЛИ КАРУ СПІЛЬНИКАМ ДОБОШИНСЬКОГО.

В середу 10. ц. м. апеляційний суд у Кракові оголосив присуд у справі учасників нападу на Мисьлениці. Апеляційний суд затвердив присуд першого суду з тим, що підвищив кару П. Тильці на 10 місяців вязниці, А. Плонці і К. Кнотковій з одного року на півтора року та Я. Квінці з 1 року і 8 місяців на 3 роки. Крім того усім засудженим відмовив припинення виконання кари.

ПРИСУД НА СТАШИСА.

У Вильні покінчився відомий процес проти литовського діяча Константина Сташиса; засудили його на 1 рік вязниці і 10.000 гривн зі заміною — якщо годі би стягнути гривну — на 6 місяців вязниці; слідчий арешт від 23. червня ц. р. враховано. Прокуратор заповів апеляцію.

Спорт.

ОСІННІЙ БІГ НАВПРОСТЕЦЬ.

В дні 14. ц. м. улаштовує Карпатський Лещетарський Клюб осінній біг навпростець на трасі 3.5 км. Старт змагунів в год. 10. на площі Сокола-Батька. Зголошення змагунів перед стартом.

КІНА.

АПОЛЬО: „Парада зірок Варшави“, „Яносік, ватажок опришків“.

АТЛЯНТИК: „Галька“ з участю Бандрівської-Турської та Л. Кепури.

ВАНДА: „Білий янгол“, „Сьогодні вечором у мене“.

ГРАЖИНА: „Шіснацятиліття“ з Ліль Даговер.

ЕВРОПА: „Їх сто й вона одна“ (Д. Дурбін).

КАСІНО: „Коли цвітуть бози“.

КОПЕРНИК: „Знахор“ на осн. повісти Доленги-Мостовича.

МАРУСЕНЬКА: „Детектив із Гонолюлю“, „Забута симфонія“.

МЕТРО: „Шаржа легкої бриґади“.

МІРАЖ: „Пасажирка зайцем“ із Шерлі Темпль.

МУЗА: „Камеліова дама“.

ПАКС: „Пісня кохання“ з Іваном Кепурою.

ПАЛЯС: „Я збрехала“ (Смосарська, Бодо).

РАЙ: „Бльонд Кармен“ із Мартою Еґерт.

РІЯЛЬТО: „Карієра панни Іванни“.

СВІТ: „Пропаще місто“, „Тиждень перед шлюбом“.

СТИЛЕВЕ: „Один поверх вище“ і ревія

ТОН: „Трафальгар“.

УТІХА: „Циганське дівча“ з Фліпом і Фляпом і ревія „Військо йде“.

ХИМЕРА: „Ти що в Гострій світиш Брамі“.

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Рен“.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Четвер, 11. листопада 1937.

БЕРЛІН 15.35 Муз. дрібниці, 19.10 форт.; БУДАПЕШТ 12.05, 20.30, 21.00 Циг. музика, 18.00 Вок. концерт, 22.00 Сальон. музика; ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей, 17.25 Спів, Ґелінер-Крівіц сопран, 21.40, 22.00 Оп. арії; Спатару тенор; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Португальські мельодії, 16.00 Музика, 18.00 Пісні та балади Шумана, Брамса, Леве; КОШИЦІ 13.30, 14.00, 18.00, 18.45 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.15 Вок. Концерт. 20.30, 22.10 Розр. музика; ПРАГА 17.20 Спів, 20.55 Італ. музика; РАДІО ПАРІ 20.00 Камер. музика, 21.30, 22.00 Симф. концерт; РИМ 21.00 Комедія, 22.15 Форт.

Пятниця, 12. листопада 1937.

БЕРЛІН 11.15 Веселі мельодії, 19.10 Розр. музика; БІЛГОРОД 18.50, 19.00 Нар. пісні; циг. орх.; БРЮСЕЛЯ ФЛЯМ. 20.00 Баскійські пісні; ВІДЕНЬ 12.25 Форт., сопран, 17.00 Для дітей, 19.25 Пісеньки, танк. музика, 20.05, 21.00 Комедія Нестроя; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Дітočі пісні, 22.30 Орх., барит., форт., скр.; КОШИЦІ 14.00, 18.00, 18.15, 18.20, 18.45 Для Закарпаття (у програмі скеч Ґренджі-Донського „Внук“; МІЛЯНО 17.15 Скрипка, 20.30, 21.00 Розр. музика, 22.10 Камер. музика; ПРАГА 12.35 Військ. орх., 14.00 Циг. орх., 16.35 Дутий квінтет, 19.30 20.00, 21.00 „Міньон“ оп. Томаса; РАДІО ПАРІ 18.00 Камер. музика, 21.15 Пісні; РИМ 18.15 Вок.-інстр. концерт, 19.00 Розр. музика, 21.00, 22.00 „Ля прінчіпесса ді Ту Бек“ оп. Ґайта.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 11. листопада 1937.

8.00 Сиґнал часу; 8.15 Вояцькі пісні й марші; 10.10 Леґіонові відгомони, концерт орх., хор; 10.40 Фрагменти з військ. ревій; 12.03 Танки у вик. орх. і хору; 13.00 Співають, говорять і грають „Шлеські зозульки“ вес. ревія для дітей; 13.30 Розр. музика, орх., спів; 15.00 Воля, радість і пісоньна; 16.30 Солісти: контр.-альт, скрипка, форт.; 17.15 Промова; 17.30 „Вогні чорної рожі“ поезія, муз.; 18.00 Твори Падеревського; 18.45 Фрагм. із творів Пілсудського; 19.00 Театр Уяви: „Пісня буднів“; 19.45 Концерт орх.; 20.35 Веч. денник; 21.00 „Король Локетек“ оп. Цмушевського; 22.30 Танк. музика; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Із спікерового альбума.

Пятниця, 12. листопада 1937.

6.15—8.00 Равіщна авд., 11.15 Для шкіл: Один день із дитячих літ Шопена; 11.40 Мусорґський: Фраґ. з оп. „Борис Годунов“, пл.; 12.03 Розр. музика, Полудн. денник, Словно-муз. авд.; 12.30 Фрагм. з військ. вправ на Моковові; 13.45 Біляне праці ОЗН у Сх. Галичині; 13.50 При чорній каві, пл.; 14.55 Біржа; 15.00 Репетації поезій льв. поетів; 15.20 Біжучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 „Це було справді“: Фатальний горнець, авд. для дітей; 16.00 Гутірка з хорами; 16.15 Сальон. орх., 16.50, 18.35, 19.50, 21.30 Актуальна гутірка; 17.00 Прилюдна бібліотека; 17.15 Сестри Бурські у своєму репертуарі та Ч. Качинський, форт.; 17.50 Огляд видань; 18.00, 18.50 Спорт; 18.10 Туристичний інформатор; 18.15 Пісні відсп. Г. Кутна-Гесель сопран, у супр. форт.; 18.30, 18.55 Програма на завтра; 18.35 Для села: Харч зимою, Хліб. скринька; 19.00 „Пані Віцеґерентова“ старосвітський курант на осн. Людв. Ляво; 19.30 Староіталійські пісні у вик. А. Шлемінської в супр. форт.; 20.00 Симф. концерт, форт., спів, орх., 21.20 Веч. денник; 21.35 Легка музика з пл.; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Танк. музика з пл.

БІРЖА.

Львів, 10. листопада 1937.

Гроші.

Купно-продажа: Бельґи бельг. 90·43, 90·00, Долярі америнанські 5,27·50, 5,25·00, Доляри канад. 5.27·50—5.25·00. Фльорени гол. 294·22—292·50, Франки фр. 18·24—17·74, Франки швайцарські 123.10—122·30, Фунти англ. 26·57—26·41, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 17·30—16·50, Кор. дан. 118·54—117·70 Кор. норв. 133·43—132·45. Корони шв. 136·98—136·00, Ліри, італ. 11·74—11·20, Марки фінлянд. 11·74—12·20, Марки нім. 118·00 — 115·00, Шилінги австр. 98·50—97·50, Гель Ал. в 26·20—25·90, Марки нім. срібні 121·00 — 118·00

Акції.

4 і пів проц. внутр. 56·25, 56·00, 3 інв. 1 см. 70·50, серія ненот. 3 поз. інв. 2 см. 82·00, серія ненот., конверс. 62·00, 4 пр. дол. 39·10, 39·40, 4 консол. 59·75

Тенденція дещо сильніша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

Львів, 10. листопада 1937 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	2·95 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак.	3·00 зол.
1 кг. масла експ. вкл. з опак.	3·00 зол.
молоко	17—18 сот.
яйця (копа)	4·70—4·75 зол.

Тенденція звишкова на всі артикули.

ОПОВІСТКИ.

Зложили в нашій Адміністрації К. Ортинський, Певличка, зол. 1.— на **„Рідну Школу“** і зол. 2.— на **„Фонд допомоги академічній молоді“**. А. Мировичева, Дуба, зол. 4.— для **„Юлії“**; о. Кость Александрович, як збірку в церкві в Кожичах зол. 10.— на фонд допомоги академічній молоді.

Подяка.

У безмежнім горю, яке з волі Всевишнього навістило нашу родину, забираючи нам найдорожчу Людину, бл. п. ТЕОДОЗІЮ БОДНАРУКОВУ, висловлюємо нашу глибоку подяку всім, що причинилися до звеличання похоронів та старалися доказами свого співчуття нас потішити.

Дякуємо гаряче Всеч. о. парохові Іллі Гаврилишинові за те, що відвідував Покійну в часі недуги та відвів Її на місце вічного спочинку. Всеч. оо. М. Цурковському, М. Матковському і От. Хирівському наша щира подяка, що причинилися до звеличання похоронного обряду. Зокрема висловлюємо глибоку подяку Всеч. о. Проф. М. Цурковському за відправу панахиди над домовиною і за теплу надгробну промову. Старшині Кружка Р.Ш., Управі і Учит. Зборові шкіл Р. Ш. дякуємо з глибини душі за поміч у часі недуги і похоронів, за щирі слова співчуття та за вінки зложені на дорогій нам могилі. Дорогій дітворі та всім теперішним і бувшим ученицям шкіл Р. Ш., що разом з Всеч. о. Катихитом взяли участь у панахиді і похоронах та зложили вінки і квіти на могилі, наша найщиріша подяка. Філії Союзу Українок щире Спасибіг за слова співчуття і вінок. Великим Приятелям Покійної: Вп. ПП. Двр. Марії Ковалевій, Стефі Костиній, Марії Мумській, Вол. Волянському та інж. М. Хомишинові наша гаряча подяка за часті відвідини Покійної й останні прислуги в часі Її недуги і похоронів. Щиро дякуємо всім, що своїм гарним, хоч і сумним співом провадили Покійну в Її останній життєвій дорозі. Зокрема висловлюємо глибоку подяку Вп. П. Диригентові Е. Пасіні, що не зважаючи на трудноші зорганізував хор і віддав дорогій Людині останню прислугу. З цілого серця дякуємо Вп. ПП. д-рові Ів. Левицькому і д-рові Вас. Дмитречкові, що опікувалися Покійною і доклали всіх зусиль, щоб Її нам урятувати. Вкінці щире Спасибіг усім Знайомим, що висловили нам своє співчуття і взяли участь у похоронах.

Стрий, у листопаді 1937.

Муж, Син і Рідня.

Подяка.

Прибиті тяжким горем після смерти бл. памяти ЮЛІЇ з МЕДВЕЦЬКИХ ЛЮБІНЕЦЬКОЇ складаємо щиру подяку всім тим, які за життя Покійної приходили до Неї з потіхою, а по смерти віддали поклін Її тлінним останкам. В першу чергу дякуємо лікарям: Вп. Проф. Д-рові Панчишинові і Вп. Д-р С. Коренець за дуже совісне лікування, зокрема Д-р С. Коренець за безкорисну і незвичайно дбайливу опіку над Недужою в Її тяжкій на жаль невилічній недузі. Дальше шлемо щире Спасибі Високопреп. Отцям: о. Зятикові Ч. Пр. Із6. за сповідь і уділення Покійній Найсв. Тайн, о. канон. Лопатинському парохові і о. канон. Давидовичеві, що не жалував труду приїхати з Рогатина за провід у похоронах, о. проф. Хомикові, о. проф. Жданові, о. проф. Ґорчинському, о. проф. Василеві за участь у похоронах, зокрема о. проф. Жданові за відправлення панахиди й Поминального Богослуження. Складаємо теж щиру подяку Високопреп. Ігуменатові СС. Василіянок при вул. Потоцького ч. 95 за сердечні вислови співчуття, зокрема Дирекції, Учит. Зборові та ученицям Захоронкарської Семінарії СС. Василіянок за улаштування Панахиди та Поминального Богослуження і участь у похоронах. Вкінці пересилаємо щире Спасибі Дорогій Рідні, Приятелям і Знайомим за устні та письменні вирази співчуття і проводи нашої Найдорожчої Мами і Бабуні на місце вічного спокою.

Емілія, Фалина — доньки, Рооман, Северин — сини, Герміна — синова, Евген — зять, Юрко — внук.

КУПНО-ПРОДАЖ

МАШИНИ до шиття, до писання найдешевше продає — Патицький, Львів, Чарнецького 10. 1354 5—5

ПЕЧІ заліzні Ватра, Метеор, Меркур, кухонні виправи, шведські примуси, приладдя, Рeнчнер, Леґіонів 37. 2003 5-15

УВАГА! Найдешевше купите всяку біжутерію: як шлюбні обручки, папіросниці, годинники, столове накриття і пр. в нововідкритій фірмі: Ф. Домбровський, Львів, вул. Рутовського 4. 1886 11-15

ОКАЗІЙНО до продажі машини до шиття різних систем, кравецькі, жіночі і шевські. Гданський, Коллонтая 2. 2018 4—13

НОТИ вживані і нові поручає склад нот Брандлера, Баторія 16. 2048 2—3

МАШИНУ писальну „Ремінґтон“ українську, 100 зол. продає „Механіка“ Львів Городецька 23. 2—2

ФЛЯНЕЛЕВІ ПІЖАМИ в паси у 12 ґатунках, жіночі і мужеські 8.90—13.80. Вибагливі мужеські бонжурки 9.80—16.80, плащі ранні 13.80—16.80. Фабрика білля „Астра“, Сикстуська 2. 2040 1—7

ВОВНЯНІ райтуви 2.90, ґетрові 4.90, теплі комплети мажестік (сорочка і майточки) 1.90, фланелеві піжами 3.50 та все для дитини „Світ Дитини“, Сикстуська 2. 2039 1—7

ТАДЕЙ ГОРОВІЦ, Львів, Жовківська 71. Телефон ч. 270-11, **Філія вул. На Байки 15.** Фарби, лякери, покости, хемікалія, технічні і господарські артикули, аніліни, олії, смари до машин, приладдя малярське, столярське і ін. 2052 1—5

МЕШКАННЯ

ДО ВИНАЙМУ на бюро або мешкання в центрі міста покій з кухонкою, електрика, ґаз, вода, осібний вхід. Відомість канцелярія адв. Жизневського, Сикстуська 38. 2—3

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

АБСОЛЬВЕНТА торговельної школи, що пише вправно на машині прийму негайно. Іванишин, Городецька 22. 2—2

ПІДПРИЄМСТВА

СПІЛЬНИКА з 10.000 зол. прийме рентове підприємство. Зголошення під „Виробництво“ до Адм. 2054 1—3

РІЖНІ

ФАБРИКА ДЗЕРКАЛ, шліфарня шкла А. Тортеп тепер **Бема 12 а,** тел. 224-81. 1959 7-30

„УНІВЕРСУМ“ комісова крамниця Пасаж Миколяша, приймає в коміс і продає мужеську, жіночу ґардеробу, лиси, тхорі і т. п. 459 3—4

ХРИСТІЯНСЬКА робітня трикотарська Львів, Ліндого 3 поручає свої трикотарські вироби, як светери ручні і машинові — теж направа всяких трикотарських робіт і т. п. 1997 3—10

ШАФГАВЗЕН, ЛЬОНЖІН, ЗЕНІТ, ОМЕҐА, ДОКСА та ін. годинники найпрецизніше направить фірма П. Карпинець, Домініканська 7. Купує золото, срібло.

ТЕПЛЕ ВЗУТТЯ: пантофлі, папучі, берлячі на черевики, чоботи фільцові поручає і виконує єдина виробня „Ібіс“ — Львів, вулиця Галицька ч. 5. II пов. Тел. 240-51. 1896 7-20

ВІЧНІ ПЕРА направляє дешево „Прецизія“, Рутовського 12 і Ринок 29 (брама Андріолього). 1952 5—10

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. В друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.